

Rapport 2012:30

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Samordning för kvinnofrid

– länsstyrelsernas stöd till insatser 2011–2012

**Författare:
Maria-Pilar Reyes**

Rapport 2012:30

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Samordning för kvinnofrid

– länsstyrelsernas stöd till insatser 2011–2012

Utgivningsår: 2012

ISBN: 978-91-7281-521-6

Avdelningen för social utveckling, Länsstyrelsen i Stockholms län,
tfn 08-785 40 00, social.stockholm@lansstyrelsen.se

Rapporten finns endast som pdf. Du hittar den på vår webbplats
www.lansstyrelsen.se/stockholm

Förord

Följande delrapport utgör en samlad redovisning av länsstyrelsernas stöd till samordningen av insatser som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor, att barn bevittnar våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål i sina respektive län, under tiden från januari 2011 till och med juni 2012.

Syftet med delrapporten är att redogöra hur länsstyrelserna har arbetat hittills med uppdraget att ge stöd till samordningen av insatser enligt ovan (regeringsuppdrag till länsstyrelserna från januari 2011 till december 2014).

Delrapporten tar även upp konkreta resultat som redan har uppnåtts och framgångsfaktorerna bakom dessa. Avslutningsvis lyfter vi fram de behov som länsstyrelserna ser för arbetet framgent.

Delrapporten är således en halvtidsmätning och ett värdefullt underlag för reflektion över de genomförda insatserna. Den är också ett underlag för fortsatt dialog med uppdragsgivare, nyckelpersoner, samverkanspartner och beslutsfattare på olika nivåer.

Anette Scheibe Lorenzi
Länsöverdirektör

Innehåll

Sammanfattning	7
Samordnings- och samverkansstrukturer	7
Samsyn och gemensam kunskapsbas	8
Handlingsplaner	9
Samordnad information	9
Nationell samordning	9
Framgångsfaktorer	10
Behov och prioriteringar för det fortsatta arbetet	11
 Inledning	13
Uppdraget	13
Länsstyrelsernas övergripande mål	13
Delrapporten – en halvtidsmätning och avstämning	14
 Underlag till en samlad redovisning	15
Handlingsplan	15
Operativa delmål	15
Indikatorer	16
Centrala begrepp	16
Insamling av uppgifter från länsstyrelserna	17
 Länsstyrelsernas stöd till samordning	18
Delmål 1	18
Delmål 2	20
Länsstyrelsens stöd till samordningsstrukturer	24
Stöd till uppbyggnad av samsyn och gemensam kunskapsbas	28
Stöd till upprättande av handlingsplaner och andra styrdokument	30
Delmål 3	31
 Länsstyrelsenas bidrag till samordning på nationell nivå	34
Nationellt övergripande länsstyrelsenätverk	34
Länsstyrelsernas nationellt övergripande arbetsgrupper och temagrupper ..	35
Samverkan/samordning med nationella myndigheter	36
 Samordning och samverkan mot mäns våld mot kvinnor – vilken utveckling ser vi?	39
Fokus och prioriteringar	39
Lokala myndigheters ökade engagemang	40
Hälsö-och sjukvården samt skolmyndigheter övergripande	41
Planerad och samordnad information och kommunikation	41
Har samordningen blivit bättre?	42

Framgångsfaktorer.....	43
Resurser som använts för arbetet med uppdraget	46
Behov i den fortsatta utvecklingen	48
En långsiktig nationell strategi	48
Uppmärksamhet på behov och utveckling av insatser för särskilt utsatta grupper.....	48
Stöd och skydd för barn som drabbas av mäns våld mot kvinnor	49
Återkommande kompetensutveckling för kommunanställda och anställda inom övriga myndigheter	50
Bilagor.....	51

Sammanfattning

Länsstyrelsernas stöd till samordning har samlats inom framför allt fyra områden: stöd till samordning/samverkansstrukturer, stöd till uppbyggnad av samsyn/gemensam kunskapsgrund, stöd till upprättande av strategiska planer och liknande styrdokument samt stöd till utveckling av samordnad information. Nedan redovisas resultatet av länsstyrelsernas arbete inom dessa områden hittills.

Samordnings- och samverkansstrukturer

Länsstyrelserna har i sina respektive län identifierat och påtalat behov, sammankallat olika aktörer, byggt upp samt deltagit aktivt i styrgrupper, arbetsgrupper, samverkansgrupper, strategigrupper och nätverk och värnat om dessa strukturers kontinuitet och överlevnad.

Tolv länsstyrelser har en särskild, regionalt övergripande styrgrupp/ledningsgrupp för arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelserna ingår dessutom som viktiga aktörer i, samt ger aktivt stöd till samverkansgrupper som leds av en annan aktör, till exempel Regionförbundet.

I de grupper som länsstyrelsen är sammankallande möts ofta representanter för både kommuner, övriga myndigheter och den ideella sektorn.

Länsstyrelserna är i hög grad initiativtagare till och sammankallande för:

- samordningsstrukturer på regionalt övergripande nivå där både myndigheter och aktörer från den ideella sektorn möts
- strukturer som främjar länsövergripande bilateralt samarbete, samordning och samverkan mellan olika aktörsgrupper
- strukturer som grupperar vissa funktioner i länet, till exempel kommunala kvinnofridssamordnare, ledningen för relevanta regionala myndigheter, nätverk av frivilligorganisationer, ett flertal eller samtliga kommuner.

Länsstyrelsen ordnar också vid behov olika fora och mötesplatser för några av dessa aktörer för sig, samt lämnar också följande typer av stöd till samverkans- och samordningsgrupper, andra grupper och nätverk: medfinansiering genom fördelning av statsbidrag och utvecklingsmedel, handledning/vägledning/samråd, stöd till förankring/legitimitet, uppföljning och dokumentation, förmedling av relevant kontakt samt hjälp med logistik.

De myndighetsaktörer som ofta ingår i olika samverkans- och samordningsstrukturer är socialtjänsten, framförallt individ och familjeomsorg och ibland också barn och ungdomsverksamheter, polisen på distrikt eller

länsnivå, hälso-och sjukvård på länsövergripande eller lokalnivå, rättsväsendet samt Regionförbundet eller motsvarande. Myndigheten för skola, förskola och gymnasium förekommer i mindre utsträckning.

Migrationsverket, Försäkringskassan, arbetsmarknadsmyndigheterna, kriminalvården, äldreomsorgen, missbruksvården samt omsorg om funktionsnedsatta personer förekommer ibland eller sällan. Vad gäller den ideella sektorn så är det framförallt kvinnojourer och brottsofferjourer som ingår. Kyrkan är mycket sällan med. När den gör det är det Svenska kyrkan och ibland även den lokala moskén eller Syriskortodoxa kyrkan som är med.

I länsstyrelsernas fortsatta stöd till regional samordning finns en medveten strävan efter att stödja aktörer som för närvarande är med ibland eller sällan att också ingå i samverkan.

Samsyn och gemensam kunskapsbas

Länsstyrelserna är starka aktörer när det gäller stöd till metod- och kompetensutveckling. De utbildningar som länsstyrelserna anordnar är välbesökta, efterfrågade och når många olika grupper och nivåer.

Länsstyrelsernas metod- och kompetensutveckling har nått olika yrkesgrupper och individer i länet oavsett respektive huvudmans möjlighet att finansiera eller uppmuntra sina anställdas kompetensutveckling. Insatserna har också kunnat riktas och anpassas till identifierade lokala och regionala behov. Allt detta bidrar till en jämnare fördelning av kompetensutveckling över länet.

Under perioden från januari 2011 till juni 2012 genomfördes *ofta* metod- och kompetensutveckling genom seminarier, kurser och konferenser i länsstyrelsens regi i sexton län, i kommunal regi med stöd av länsstyrelsen i tio län, av en annan myndighet med stöd av länsstyrelsen i sex län samt av en frivilligaktör med stöd av länsstyrelsen i 8 län.

I flera län har länsstyrelsen nått flera olika yrkesgrupper var för sig med särskild yrkes- eller funktionsanpassad metod- och kompetensutveckling. Andra insatser som länsstyrelserna gjort till stöd för lokala aktörers egen metod- och kompetensutvecklings är till exempel att: fördela/rikta utvecklingsmedel till lokala kompetensutvecklingssatsningar, dela med sig av egna utbildningsprogram och föreläsare till lokala och regionala utbildningar, påtala behov, tillhandahålla handledning, vägledning och samråd, förmedla eller länka till relevant resurs, sprida information, ordna erfarenhetsutbyte samt ta fram utbildningsmaterial och fördela det kostnadsfritt.

Fram till 2011 har länsstyrelserna haft utvecklingsmedel att använda för att delfinansiera både lokala och regionalt övergripande utbildningssatsningar. Fördelen med det har varit att satsningarna har kunnat planeras och genomföras i direkt dialog med de berörda, utifrån en kunskap om utvecklingen, pågående processer, aktörer, behov och styrkor i länet.

Handlingsplaner

Tio av tjugoen länsstyrelser har en regionalt övergripande handlingsplan eller strategisk plan för samordning av arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Planerna innefattar i åtta av tio fall samtliga uppdrag inom mäns våld mot kvinnor (våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål). I de övriga fallen gäller planen endast hedersrelaterat våld och förtryck. I flera län finns de övergripande strategiska- eller handlingsplaner mot mäns våld mot kvinnor som en del i exempelvis en regional strategi för jämställdhet.

Bland strukturerna på lokal nivå brukar det också upprättas handlingsplaner, samverkansplaner och liknande. Länsstyrelsens roll där är att bistå med sin kompetens samt främja informations- och erfarenhetsutbyte mellan olika strukturer i deras arbete med att upprätta planer och implementera dem. Ofta utvecklas dessa planer med utgångspunkt i resultatet av länsstyrelsens regionala kartläggningar.

Samordnad information

En stor del av länsstyrelsernas stöd och service till aktörer i länet, men också till nationellt övergripande aktörer, handlar om att ge information, ta fram olika underlag, länka till lämplig källa, sprida relevant information från olika myndigheter med mera. Informationen ges på individ-, grupp- och myndighetsnivå. Även media och allmänheten vänder till länsstyrelserna med förväntningar om saklig, relevant och uppdaterad information inom sakområdet. I samordningshänseende är det också viktigt att olika aktörer vet om varandras planerade, pågående eller redan genomförda insatser och om möjligt också känner till insatsernas utgång och effekter.

Mängden av informations- och dokumentationskällor inom sakområdet är stor och mycket varierad i landet. Efterfrågan på att länsstyrelserna sörjer för att relevant och samordnad information når rätt nivåer, aktörsgrupper och individer, på rätt sätt och vid rätt tidpunkt, ökar konstant och är ett prioriterat område i det fortsatta arbetet.

Nationell samordning

Två länsstyrelser har ett nationellt övergripande samordningsuppdrag inom sakområdet mäns våld mot kvinnor: Länsstyrelsen i Stockholm inom prostitution och människohandel för sexuella ändamål och Länsstyrelsen i Östergötland inom förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck. Länsstyrelserna i Skåne, Stockholm och Västra Götalands län har ett gemensamt nationellt övergripande uppdrag om stöd till utveckling av skyddat boende som också innebär en viss nationell samordning.

Utöver det bidrar länsstyrelserna tillsammans till nationell samordning av insatser mot mäns våld mot kvinnor på flera olika sätt. Några exempel är att femton länsstyrelser under tiden januari 2011–juni 2012 har genomfört eller

medverkat i en nationellt, länsöverskridande kompetensutvecklingsinsats och nio länsstyrelser har medverkat i någon kartläggning som genomförts av en nationell myndighet. Samtliga tjugo länsstyrelser har också tagit fram och sammanställt flera olika underlag på begäran från olika nationella myndigheter. Länsstyrelserna bistår också myndigheter med ett nationellt övergripande uppdrag att föra ut sin information, få relevanta kontakter och få den information om länet som de behöver för att genomföra sina uppdrag.

Så många som sex länsstyrelser har ägnat mer än femton timmar i månaden i genomsnitt under perioden jan 2011–juni 2012 åt stöd till och samverkan med olika myndigheter som har nationellt övergripande uppdrag inom området mäns våld mot kvinnor,

I det erfarenhetsutbyte och den samverkan som sker mellan länsstyrelserna, bland annat inom länsstyrelsernas egna nationellt övergripande nätverk och arbetsgrupper, skapas samsyn, gemensamma arbetsmetoder, enhetliga prioriteringar, gemensamma styrdokument och länsöverskridande satsningar som också bidrar till samordning på nationell nivå.

Framgångsfaktorer

Länsstyrelserna har identifierat ett antal framgångsfaktorer för länsstyrelsernas samordning av insatserna i länet. Då de flesta länsstyrelser är samstämmiga i sin bedömning av vilka faktorer som har främjat samordningen i länet kan vi säga att bilden också är tillämpbar i ett nationellt perspektiv. De framgångsfaktorer som länsstyrelserna har identifierat är i sammanfattning:

- *Legitimitet*
Länsstyrelsen uppfattas som en neutral kunskapsmyndighet som kan väga samman olika aktörsgruppers intressen och behov och inte företräder någon särskild av dessa. Länsstyrelsen har också utifrån länsstyrelseinstruktionen ett generellt permanent samordningsuppdrag i länet och länsstyrelsens roll som regionalt övergripande samordnare är väl etablerat inom flera olika politikområden samt i länsstyrelsernas myndighetskultur.
- *Utvecklingsmedel*
Möjligheten att fördela utvecklingsmedel i kombination med länsstyrelsernas goda kännedom om aktörer, processer och utvecklingen i sitt eget län har gjort det möjligt att rikta in resurser till prioriterade behov i länet och förebygga parallella satsningar, splittring och resursflykt.
- *Stabilt nätverk av referensgrupper*
Länsstyrelsen har ett stabilt nätverk av referensgrupper på olika nivåer med olika aktörsgrupper och även en utvecklad samverkan med nyckelaktörer. Dessa har involverats i både kartläggning av

behov och i planering och genomförande av insatser. Insatserna har då kunnat sammanhangs- och målgruppsanpassas i stor uträkning.

- *Länsstyrelsens etablerade kanaler för dialog med beslutsfattare*
Det har underlättat att belysa behov av och förankra insatser på ledningsnivå och få till stånd ett ledningsengagemang.
- *Ökat intresse för samordning hos olika aktörer och nivåer*
Det är många grupper och individer på olika nivåer som återkommande uppvaktas av och samtidigt involveras i flera olika myndigheter och frivilliga aktörers uppdrag och projekt. De påtalar ett behov av samordning, prioriteringar, gemensamma mål och en sammanhållande strategi.
- *Ökat intresse och ledningsengagemang på regional nivå*
Efter en regionalt förankrad satsning på kompetens- och metodutveckling är det inte ovanligt att flera myndighetschefer sätter igång ett internt arbete och engagerar sig i frågorna.

Behov och prioriteringar för det fortsatta arbetet

Flera behov har identifierats i analysen av länsstyrelsernas redovisade insatser och beskrivningar av läget och utvecklingen i sina respektive län. Här presenteras de tre behov som flest länsstyrelser har lyft fram.

1. *En sammanhållen, långsiktig nationell strategi*
Arbetet mot mäns våld mot kvinnor har nu pågått i ett antal år. Många aktörer har fått möjligheter att testa sina idéer, utveckla insatser och genomföra projekt. Metoder och verktyg har utvecklats, många olika utbildningar har genomförts. Mycket bra görs, och har gjorts, och arbetet mot mäns våld mot kvinnor går utan tvekan mot en ökad professionalisering, tydligare normering och högre kvalitet. Utmaningen är nu att ta tillvara de olika aktörernas engagemang, kompetens och aktiviteter i en långsiktig, sammanhållen helhet som effektivt svarar upp mot identifierade, analyserade och därefter rangordnade behov. En del i det är att avgöra vad av allt som har utvecklats kan och behöver leva vidare och på vilket sätt det kan säkerställas.
2. *Uppmärksamhet på och utveckling av insatser och resurser för särskilt utsatta grupper.*
Under de senaste tio åren har det utvecklas generella resurser, det vill säga kompetens, metoder och verksamheter för personer utsatta för mäns våld i olika former. Samtidigt är utvecklingen av resurser för grupper med särskilda behov mycket eftersatt. De små resurser som skapats med stöd av utvecklingsmedel för de allra mest utsatta har i många fall avvecklats, trots att behovet fortfarande är mycket stort eller större på grund av att inga myndigheter tar ansvar för

resursens överlevnad. För vissa särskilt utsatta grupper har inga särskilda resurser skapats överhuvudtaget.

3. *Utveckling av förebyggande åtgärder samt särskilda skydds- och stödinsatser som har sin utgångspunkt i barnens behov, perspektiv och situation*

Allt flera studier uppmärksammar barn som drabbas av eller utsätts för mäns våld i olika former och sammanhang. Ändå är det fortfarande många drabbade och utsatta barn som är osynliga eller som inte uppmärksammas tillräckligt för att det ska leda till utveckling av ett stöd och skydd för dem. Merparten av de insatser och resurser som utvecklas för barn som är utsatta för mäns våld har den vuxne som utgångspunkt. Barnen blir osedda, delvis sedda eller sedda som bihang till den vuxne som är den som står i fokus för insatserna. Ett samlat grepp om problemet med barn som direkt eller indirekt drabbas av mäns våld mot kvinnor behövs för att mer effektivt möta barnens behov och skydda deras mänskliga rättigheter.

Inledning

Uppdraget

Länsstyrelserna över hela landet har sedan januari 2011 i uppdrag från regeringen (Utbildningsdepartementet) att ”inom sitt ansvarsområde stödja samordningen i länet av insatser som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor, att barn bevittnar våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål” (åtgärd 86 i Regleringsbrevet 2011 samt åtgärd 80 i Regleringsbrevet 2012).

Uppdragets syfte är att ”stödja den samordning och samverkan som pågår eller att driva på och få till stånd samordning där sådan inte fungerar tillfredställande”. Uppdraget ska genomföras under perioden januari 2011–december 2014.

Länsstyrelserna är ålagda att följa upp och redovisa resultaten av de samordnande insatserna samt identifiera framgångsfaktorer. Länsstyrelsen i Stockholms län ansvarar för att samordna redovisningen av uppdraget, dels i en nationell delrapport som lämnas till regeringen den 15 december 2012, dels i en slutrapport som lämnas in den 15 december 2014.

Länsstyrelsernas övergripande mål

År 2009 antog länsstyrelserna ett övergripande mål för sitt arbete mot mäns våld mot kvinnor och mot våld i nära relationer samt ett övergripande mål för samordningen av insatser inom dessa områden år 2011.

Mål för arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer

- Våldsutsatta kvinnor och barn, samt barn som bevittnat våld, får ett individuellt anpassat och rättssäkert stöd och skydd av god kvalitet längst hela behovskedjan, oavsett var i landet och i länet de bor.
- Aktörer på samhällets alla nivåer samverkar med varandra utifrån sina specifika förutsättningar och medverkar i arbetet för att förebygga och avskaffa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Mål för samordningen

Kompetens- och verksamhetsresurser genom hela kedjan av inblandade samhällsaktörer tas tillvara, utvecklas och organiseras ändamålsenligt i syfte att:

- åstadkomma ett optimalt användande av befintliga resurser och möjligheter för att uppnå det övergripande målet för arbetet mot mäns våld mot kvinnor och mot våld i nära relationer
- säkerställa att olika aktörer samverkar och stärker varandra istället för tvärtom
- förebygga dubbelt arbete eller onödig resursflykt
- förebygga en snedfördelning av resurser, kompetens och kvalitet i respektive län
- främja ett långsiktigt, systematiskt och strategiskt arbete.

Delrapporten – en halvtidsmätning och avstämning

Syftet med den här delrapporten är att redogöra hur långt länsstyrelserna har kommit i arbetet med uppdraget. Rapporten tar även upp konkreta resultat som redan har uppnåtts.

Delrapporten är således en halvtidsmätning och ett värdefullt underlag för reflektion över de genomförda insatserna och dess effekter så här långt. Den är också ett underlag för dialog om det fortsatta arbetet med uppdragsgivare, nyckelpersoner, samverkanspartner och beslutsfattare på olika nivåer. Utifrån rapporten kan behov av justeringar i uppdragets genomförande identifieras.

Delrapporten har tagits fram av Länsstyrelsen i Stockholms län med stöd av en egen intern referensgrupp av sakkunniga samt en extern referensgrupp som också är länsstyrelsernas nationellt övergripande samordningsgrupp¹ för länsstyrelsernas insatser inom det fjärde nationella jämställdhetsmålet.

I gruppen ingår följande utvecklingsledare:

Emma Stenberg-Ribeiro, Länsstyrelsen i Stockholms län
 Hannah Kejerhag Oldenmark, Länsstyrelsen i Västernorrlands län
 Ingegärd Pettersson, Länsstyrelsen i Jämtlands län
 Katarina Tümer, Länsstyrelsen i Skånes län
 Katarina Björkgren, Länsstyrelsen i Västra Götalands län
 Lisa Lindström, Länsstyrelsen i Norrbottens län
 Maria-Pilar Reyes, Länsstyrelsen i Stockholms län
 Maya Wollinder, Länsstyrelsen i Östergötlands län
 Maria Antonic, Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Inför sammanställningen av rapporten har samtliga länsstyrelser erbjudits möjligheter att lämna in strukturerad information om sitt arbete med uppdraget.

¹ Se bilaga 7

Underlag till en samlad redovisning

Handlingsplan

I avsikt att samla in relevant information för den samlade redovisningen initierade Länsstyrelsen i Stockholm en process som utmynnade i en gemensam handlingsplan för uppdraget.

Handlingsplanen (bilaga 1) antogs i november 2011 av länsstyrelsernas chefsforum för social hållbarhet.

I processen involverades länsstyrelsernas nationella nätverk för arbetet mot våld i nära relationer. Nätverket består av minst en representant per länsstyrelse med spetskompetens inom frågeområdet. Flera av dem ingår också i länsstyrelsernas interna nätverk för förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck eller i länsstyrelsernas interna nätverk för arbete mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

I regeringsuppdragets text står att redovisningen ska ”möjliggöra en nationell bild av insatser och resultat” samt att framgångsfaktorer ska identifieras. En utmaning i arbetet med den samlade redovisningen har varit att hitta sätt att identifiera effekter och resultat av länsstyrelsernas stöd till samordning för att därefter kunna identifiera framgångsfaktorer.

Insatserna kan alltid kvantifieras, men antalet genomförda insatser till stöd för samordningen säger inte i sig något om i fall samordningen har blivit bättre eller vilken effekt länsstyrelsernas insatser har haft. För att kunna redovisa resultat måste man därför konkretisera vad som ska uppnås och vad man menar med att något har blivit bättre.

Operativa delmål

Länsstyrelserna har i handlingsplanen konkretiserat i tre operativa delmål vad som ska uppnås inom ramen för uppdraget.

Delmål 1

Alla länsstyrelser kan per september 2012 presentera en övergripande, uppdaterad bild av läget i sina respektive län.

Delmål 2

Det finns bland berörda aktörer en gemensam problemformulering, en samsyn, en strategi och stödjande strukturer (kommunikationskanaler, organisation) för arbetet för kvinnofrid och mot våld i nära relationer i länet.

Delmål 3

Relevant och aktuell information är lättillgänglig för olika berörda vid rätt tidpunkt.

Indikatorer

Ett antal indikatorer direkt relaterade till länsstyrelsernas övergripande mål för samordningen har tagits fram som stöd för bedöma om samordningen i länet har blivit bättre i jämförelse med 2010.

Indikatorerna har inte använts tidigare utan togs fram under arbetet med att förbereda denna redovisning. Det är därför inte möjligt att presentera validerade jämförelser än. Det blir möjligt först när samma indikatorer, tillsammans med andra uppföljningsverktyg, används inför slutredovisningen av uppdraget år 2014.

Centrala begrepp

Mäns våld mot kvinnor

I denna redovisning används ”mäns våld mot kvinnor” som samlande begrepp för alla olika former och aspekter av mäns våld mot kvinnor, det vill säga prostitution och människohandel för sexuella ändamål, olika former av våld i nära relationer, samt att barn tvingas bevittna våld.

Andra begrepp

”Samordning” och ”samverkan” är två begrepp som ibland används som synonymer, men det finns skillnader. Länsstyrelserna har använt sig av nedanstående beskrivning av begreppen ”samordning” och ”samverkan” i handlingsplanen.

Samordning

Optimalt användande av resurser för att uppnå uppsatta mål.

Samordning främjar att alla aktörer är med och drar åt samma håll, att resurser satsas där de mest behövs, att satsningar ligger rätt i tiden med mera.

Samordning förebygger onödig dubblering av resurser, att olika insatser motverkar eller tar ut varandra eller att eventuell ojämн utveckling och resursfördelning förvärras.

En bra samordning utgår från en övergripande bild av alla kända och tillgängliga resurser, involverar alla aktörer som berörs av frågan och rangordnar insatser och behov.

Samordning förutsätter att insatserna genomförs:

- utifrån en helhetssyn
- utifrån identifierade behov och resurser
- utifrån en genomtänkt strategi
- utifrån genomtänkta prioriteringar
- med stöd av lämpliga strukturer (organisation, beslutsnivåer, kommunikationskanaler med mera)
- att insatserna är förankrade, kommunicerade och har fått acceptans

Samverkan

Gemensam satsning av två eller flera aktörer i syfte att maximera effekten (1+1 är mer än 2), få in flera dimensioner och perspektiv.

Samverkan skiljer sig från samordning, bland annat i det att den inte förutsätter någon rangordning eller prioritering och att man inte behöver utgå ifrån en övergripande bild av alla tillgängliga resurser eller involvera alla relevanta aktörer.

Det står i princip fritt för var och en att utveckla samverkan med en annan aktör inom ett visst område, fråga eller insats utan att nödvändigtvis sätta det i relation till vad övriga aktörer samtidigt gör inom samma eller ett angränsande område eller för samma målgrupp.

Samverkan kan maximera effekten av en insats, men den förebygger inte till exempel en snedfördelning av resurserna inom länet eller nationellt.

Insamling av uppgifter från länsstyrelserna

Uppgifter från länsstyrelserna samlades via en webbaserad enkät med knappt 90 frågor samt en särskild mall för redovisning av länsstyrelsernas nationellt övergripande tema- och arbetsgrupper.

Redovisningsperioden fastställdes till 1 januari 2011–15 juni 2012.

Såväl i uppbyggnaden av enkäten som i analysen av inkomna svar har vi utgått från en kvalitativ ansats.

Bortfall

Samtliga tjugo länsstyrelser matade in sina svar på webbenkäten inom utsatt tid. Ett eventuellt bortfall av svar på någon enskild fråga i enkäten redovisas vid respektive frågesvar. Samtliga redovisningar från tema- och arbetsgrupper inkom inom utsatt tid.

Länsstyrelsernas stöd till samordning

I det här kapitlet presenteras en sammanställning av länsstyrelsernas redovisade insatser för stöd till samordning i förhållande till länsstyrelsernas tre delmål för genomförande av uppdraget.

Delmål 1

”Alla länsstyrelser kan presentera per september 2012 en övergripande uppdaterad bild av läget i länet gällande sina respektive län.”
(Länsstyrelsernas delmål 1)

På frågan ”Har länsstyrelsen tillräckligt uppdaterade uppgifter om läget i länet avseende våld i nära relationer, att barn bevittnar våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål?” svarade länsstyrelserna så här:

	<i>Antal</i>
Ja	8
Delvis	6
Delvis, komplettering/uppdatering planeras	7

Summa svarande= 21 länsstyrelser

Arton länsstyrelser har genomfört kartläggningar² under mätperioden januari 2011– juni 2012 och fyra planerar att genomföra någon eller några kartläggningar inom den närmaste tiden. Några länsstyrelser genomför kartläggningar som beräknas klara vid årsskiftet. I några län genomfördes en omfattande kartläggning 2008–2010 och resultatet är fortfarande användbart.

På frågan ”Inom vilka sakområden har kartläggningar genomförts och inom vilka områden planeras kartläggningar?” svarade länsstyrelserna så här:

	<i>Genomförda</i>	<i>Planerade</i>
Sakområdet Våld i nära relationer	17	7
Sakområdet Hedersrelaterat våld och förtryck	14	4
Sakområdet Prostitution och människohandel för sexuella ändamål	11	4

Summa svarande = 21 länsstyrelser

² Se under rubriken ”kartläggningsmetoder” länsstyrelsernas vanligaste sätt att kartlägga läget i länet.

Kartläggningsmetoder

Vanligast har varit att länsstyrelserna samlar in data och annat underlag till sina kartläggningar via:

- enkäter
- uppföljning av fördelade bidrag
- strukturerad dialog med nätverk av nyckelpersoner
- referensgrupper
- analys av handlingsplaner och andra relevanta dokument
- intervjuer

I mindre utsträckning används även sammanställning av spontan information från yrkesverksamma och frivilligaktörer, hearingar och fokusgruppsintervjuer.

Kartläggningarnas omfattning

Kartläggningarna omfattar oftast alla kommuner i länet, därefter vissa aktörer eller verksamheter i länet samt vissa funktioner inom kommunal verksamhet.

Kartläggningarna genomförs i första hand inom sakområdet ”våld i nära relationer”, därefter ”hedersrelaterat våld och förtryck”. Fyra länsstyrelser har planerat att också göra kartläggningar inom sakområdet ”prostitution och människohandel för sexuella ändamål”.

Kartläggningarnas fokus

Kartläggningarnas fokus har fördelats i två huvudgrupper:

- *Omfattning/förekomst av våld i nära relationer, särskilt mot kvinnor och flickor, men även mot pojkar*
I vissa fall har kartläggningen fokuserat särskilt på omfattningen och förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck mot kvinnor, flickor och pojkar eller av prostitution och människohandel där offren är kvinnor och/eller flickor. I några fall har man även kartlagt eller planerar att kartlägga omfattningen av prostitution och människohandel för sexuella ändamål eller våld i nära relationer mot personer med funktionsnedsättningar eller mot särskilt utsatta grupper.
- *Befintliga resurser/insatser för stöd och skydd för kvinnor, flickor och pojkar utsatta för våld i nära relationer generellt och hedersrelaterat våld och förtryck i synerhet*
I vissa fall har även kartlagts insatser och resurser för förebyggande arbete mot våld i nära relationer, för samverkan, för arbete med förövare samt för metod och kompetensutveckling för arbete med någon eller flera särskilt utsatta grupper.

Delmål 2

”Det finns bland berörda aktörer en gemensam problemformulering, en samsyn, en strategi och stödjande strukturer (kommunikationskanaler, organisation) för arbetet för kvinnofrid och mot våld i nära relationer i länet.” (Länsstyrelsernas delmål 2)

Regionalt övergripande

Respondenter på tolv av tjugoen länsstyrelser uppger att de har en regionalt övergripande styrgrupp/ledningsgrupp för arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

Vad gäller ledningsgrupp eller styrgrupp på kommunal/lokal nivå så redovisar länsstyrelserna att det finns i länet ett flertal strukturer för samverkan på olika nivåer i flera olika konstellationer. Exempel på dessa strukturer är styrgrupper, samverkansgrupper, ledningsgrupper, arbetsgrupper, nätverk, med flera.

Totalt tio av tjugoen länsstyrelser uppger att de har en regionallt övergripande handlingsplan eller strategisk plan för samordning av arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Planerna innefattar i åtta av tio fall samtliga uppdrag inom mäns våld mot kvinnor, det vill säga inklusive våld i nära relationer. I de övriga två fallen gäller planen endast hedersrelaterat våld och förtryck. I ett par fall finns det strategiska eller handlingsplaner mot mäns våld mot kvinnor men inte separat utan som en del i exempelvis en regional strategi för jämställdhet.

Flera länsstyrelser uppger att de tidigare har saknat resurser för att anställa någon som kunde arbeta särskilt med stöd till samordning. Arbetet fick fart först 2011.

Strukturer på lokal nivå

Det finns också styrgrupper, ledningsgrupper och samverkansgrupper på lokal/kommunal nivå i samtliga län i följande konstellationer:

- för samordning mellan kommuner i 18 län
- för samordning mellan kommuner och övriga lokala myndigheter i 20 län
- för samordning mellan myndigheter (inklusive kommuner) och frivilligorganisationer, (inklusive kyrkor och trossamfund) i 20 län
- för samordning mellan frivilligaktörer/den ideella sektorn i 12 län

Merparten av dessa strukturer³ har funnits längre än tre år.

³ Med struktur menas ett genomtänkt sätt att ordna olika element till en sammanhållen, funktionell helhet. Exempel på strukturer i det här fallet är styrgrupp, ledningsgrupp, samordningsgrupp, samverkansgrupp, arbetsgrupp, nätverk eller team.

Flera länsstyrelser uppger att frivilligaktörer samarbetar vanligtvis vid behov, därmed den något lägre närvaron av bestående samverkansstrukturer⁴ i jämförelse med andra grupper.

Sammanställande

Länsstyrelserna är i hög grad initiativtagare till och sammanställande för:

- samordningsstrukturer på regionalt övergripande nivå där både myndigheter och aktörer från den ideella sektorn möts
- strukturer som främjar länsövergripande bilateralt samarbete, samordning och samverkan mellan olika aktörsgrupper
- strukturer som grupperar vissa funktioner i länet till exempel kommunala kvinnofridssamordnare, ledningen för relevanta regionala myndigheter, nätverk av frivilligorganisationer, ett flertal eller samtliga kommuner.

I de fall som länsstyrelsen är sammanställande möts ofta representanter för både kommuner, övriga myndigheter och den ideella sektorn. Länsstyrelsen ordnar också vid behov olika fora och mötesplatser för några av dessa aktörer för sig.

Socialförvaltningen i en kommun samt kommunens kvinnofridssamordnare eller motsvarande är ofta sammanställande i samordningen mellan kommuner samt mellan kommuner och andra myndigheter. Ibland är de också sammanställande för samordningen mellan lokala myndigheter och den ideella sektorn.

Strukturer för samordning mellan ideella aktörer sammanställas ofta av en lokal kvinnojour eller en organisation med fokus på kvinnor och barn. Ibland sammanställs den av en organisation med fokus på brottsoffer och ibland av länsstyrelsen.

Aktörer som ingår i de lokala strukturerna

Med att ingå menas här att ha en person på plats/sammankomsterna med formellt uppdrag att representera aktören och med mandat att vid behov delta i beslutsfattande.

De aktörer som ofta ingår i samverkansgrupper, ledningsgrupper eller styrgrupper på lokal nivå som samlar *endast myndigheter* är:

- Socialförvaltningen
- polisen på distrikt eller länsnivå

⁴ I svaren används ofta orden samverkan då det kan vara svårt att tydligt särskilja samordning och samverkan i det praktiska arbetet.

- hälso-och sjukvård på länsövergripande eller lokalnivå
- rättsväsendet⁵
- Regionförbundet eller motsvarande

Skola, förskola och gymnasium förekommer i mindre utsträckning. Migrationsverket, Försäkringskassa och Arbetsmarknadsmyndigheterna förekommer ibland eller sällan.

Migrationsverket är med framför allt när man diskuterar prostitution och människohandel och ibland när man diskuterar hedersrelaterat våld och förtryck.

I samordningsstrukturer som innefattar *dels myndigheter dels den ideella sektorn* ingår ofta:

- Socialförvaltningen
- polisen på distrikt eller länsnivå
- hälso-och sjukvård på länsövergripande eller lokalnivå
- rättsväsendet.
- kvinnojourer
- brottsofferjourer

Ibland ingår även manscentrum/mansjour, frivilligorganisation med fokus på barn- och ungdomsfrågor samt frivilligorganisation med fokus på kvinnor med utländsk bakgrund. Utöver dessa kan även andra aktörer ingå med det är sällan.

I samverkansgrupper, arbetsgrupper och nätverk som samordnar *endast ideella aktörer* ingår ofta

- organisationer med fokus på kvinnor och barn
- organisationer med fokus på integration
- organisationer med fokus på stöd till brottsoffer

Ibland ingår också en frivilligorganisation med fokus på HBTQ frågor.

Myndigheter ingår sällan, men de bjuds in till vid enskilda tillfällen för att utbyta information.

Kyrkan och trossamfund ingår sällan i någon struktur. Om de gör det är det oftast svenska kyrkan och därefter den lokala moskén eller den syriskortodoxa som ingår.

⁵ Här ingår åklagarmyndigheten, ibland också kriminalvården

Frågor/verksamhetsområden representerade i samordningen på lokal nivå

Med att vara representerad, till skillnad från att ingå, menas här att bland dem som ingår i samordningsstrukturen finns kunskaper om en viss eller flera olika verksamheter eller frågor. Därmed kan också dessa verksamheters erfarenheter och perspektiv beaktas i samordningen.

De verksamheter och frågor som ofta är representerade i lokala strukturer där *myndigheter* ingår är:

- Socialtjänsten, individ och familjeomsorg
- Socialtjänsten, barn och ungdom
- Socialtjänsten, försörjningstöd
- Brottsbekämpning/brottsförebyggande⁶

Därefter aktualiseras också familjerättens, förskolans, skolans och gymnasiets verksamhet samt barn och ungdomsfrågor generellt och barn och ungdomspsykiatri i synerhet, dock i mindre utsträckning.

Följande verksamhetsområden är bara representerade ibland eller sällan:

- äldreomsorg
- stöd och service till personer med funktionsnedsättningar
- introduktion av nyanlända och integrationsfrågor
- vuxenutbildning och arbetsmarknadsfrågor
- hälso- och sjukvårdsfrågor utöver psykiatrisk verksamhet

De verksamheter och frågor som oftast aktualiseras i lokala samverkansgrupper, arbetsgrupper eller nätverk inom *den ideella sektorn* är:

- socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och barn samt till särskilt utsatta grupper
- barn och ungdomsfrågor i övrigt
- eget arbete med de utsatta grupperna
- frivilligorganisationers roll, avgränsningar och möjligheter
- frivilliga insatsers finansiering, erkännande och legitimitet
- integration- och jämställdhet

Samordningens fokus på lokal nivå

Med samordningens fokus menas här anledningen till att man sammankallar eller bildar en samordningsstruktur. Följande frågor står ofta i fokus för samordningen i de strukturer där *myndigheter* ingår:

⁶ Polis, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården

- utbyte av relevant information
- effektivare stöd och skydd för kvinnor utsatta för våld i nära relationer och för flickor och pojkar utsatta för våld i nära relationer och/eller som bevittnat våld
- effektivare stöd och skydd för kvinnor och för flickor utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål
- effektivare tillvaratagande av befintliga resurser samt utveckling och förstärkning av samarbetet och samverkan med varandra
- utbildning/kompetensutveckling för kommunanställda samt effektivisering av insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck
- utveckling av gemensamma metoder/kunskapsbas, utveckling av arbetet med förövare samt effektivisering av det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer

I strukturer för samordning där *också ideella aktörer ingår* kan även fokuseras på följande frågor:

- utveckling av samarbetet och samverkan mellan myndigheter och frivilliga organisationer
- utbildning/kompetensutveckling för anställda inom myndigheter
- utbildning/kompetensutveckling för egna anställda
- de ideella organisationers roll, villkor och överlevnad

Länsstyrelsens stöd till samordningsstrukturer

Länsstyrelserna har i sina respektive län identifierat och påtalat behov, sammankallat olika aktörer, byggt upp samt deltagit aktivt i styrgrupper, arbetsgrupper, samverkansgrupper, strategigrupper och liknande och värnat om dessa strukturers kontinuitet och överlevnad.

Länsstyrelsens stöd är ofta i en roll som initiativtagare, sammanhållande och sammankallande. Länsstyrelsens inbjudan att ingå i en samordnings- eller samverkansstruktur tas ofta positivt emot av länets aktörer.

Länsstyrelsen ingår också som en viktig aktör i, samt ger aktivt stöd till samverkansgrupper som leds av en annan aktör till exempelvis Regionförbundet.

Utöver rollen som initiativtagare och sammankallande lämnar länsstyrelserna följande typer av stöd till länets aktörer:

Statsbidrag, utvecklingsmedel och medfinansiering

Länsstyrelserna beviljar ofta utvecklingsmedel till kartläggningar, utbildningar och annat som planeras och genomförs tillsammans av

medlemmarna i till exempel ett nätverk eller samverkansgrupp. Syftet kan bland annat vara att få en gemensam grund för det fortsatta arbetet, få en god förankring av sina gemensamma satsningar eller följa upp effekten av dessa.

Flera kommuner får ekonomiskt stöd från länsstyrelsen för att medfinansiera en kvinnofridssamordnarfunktion gemensam för flera kommuner eller för flera verksamheter inom en kommun.

De som oftast efterfrågar och får ekonomiskt stöd är strukturer för samordning mellan kommuner och övriga myndigheter. Därefter kommer strukturer för samordning mellan olika kommuner samt strukturer för samordning mellan kommuner och den ideella sektorn.

Endast tre länsstyrelser uppger att de *ofta* ger ekonomiskt stöd till strukturer för samordning av insatser mellan ideella organisationer. Fyra länsstyrelser gör det *ibland* och två gör det *sällan*.

En reflektion här är att frivilligorganisationer ofta behöver söka bidrag var för sig för medfinansiering av sin löpande verksamhet. Det kan bli svårare för dem att samtidigt ansöka om bidrag för något gemensamt.

Handledning, vägledning och samråd

Nästan alla länsstyrelserna ställer upp med samråd och vägledning, och ibland även med handledning, framförallt till strukturer för samordning mellan kommuner och mellan kommuner och övriga myndigheter.

I mindre utsträckning får strukturer för samordning mellan myndigheter och den ideella sektorn också den typen av stöd. Det kan till exempel handla om stöd vid planering av insatser, gränsdragning gentemot andra aktörer och strukturer, hantering av processer i gruppen eller nätverket, med mera.

Strukturer för samordning mellan frivilligaktörer efterfrågar också samråd, vägledning och handledning, men dem gör det i betydligt mindre utsträckning än andra strukturer.

Information

Informationsinsatser utgör en stor del av samtliga länsstyrelsers stöd till samordning generellt och till lokala samordningsstrukturer i synnerhet.

Länsstyrelserna informerar, dels på eget initiativ dels vid förfrågan, om olika myndigheters pågående uppdrag, utbildningar, andra projekt, befintliga resurser, utredningar, nya bestämmelser och föreskrifter och mycket annat som har betydelse för samordning på lokal och regional nivå.

Mestadels är det strukturer för samordning mellan kommuner och andra myndigheter samt strukturer för samordning mellan myndigheter och frivilligaktörer som efterfrågar information. Även gemensamma samordningsstrukturer mellan kommuner efterfrågar och får information

ibland. Det gäller också strukturer för samordning och samverkan mellan frivilligorganisationer dock i mindre utsträckning

Flera länsstyrelser ger ut nyhetsbrev eller motsvarande och alla publicerar på sin webbplats relevant information inom sakområdet.

Stöd till förankring och legitimitet

Femton länsstyrelser ger ofta stöd till förankring och legitimitet till strukturer för samordning mellan kommuner, mellan kommuner och andra myndigheter och mellan myndigheter och den ideella sektorn. Ibland ger länsstyrelsen det stödet också till strukturer för samordning och samverkan mellan ideella aktörer.

Stödet kan till exempel handla om att lyfta fram eller bjuda in representanter för ett lokalt nätverk eller samverkansgrupp i betydelsefulla regionala sammanhang. Det kan också handla om att uppmärksamma nyckelpersoner och beslutsfattare om att dessa strukturer finns, vad de gör och hur det kan tas tillvara.

Länsstyrelsens medverkan i olika strukturers utåtriktade aktiviteter efterfrågas också med motivering att det tillför gruppen större legitimitet.

Dokumentation och uppföljning

Den här typen av stöd är inte lika vanlig som de andra som nämns här. Nio länsstyrelser uppger att de ger den *ibland* till samordningsstrukturer mellan kommuner och andra myndigheter och åtta ger det *ibland* till strukturer för samordning mellan kommuner. I övrig så efterfrågas detta stöd i mindre utsträckning, generellt.

Förmedling och länkning till relevant kontakt

Länsstyrelserna har en stor och varierad kontaktyta och upparbetade kommunikationskanaler med de flesta aktörsgrupper och nivåer i länet. Länsstyrelsen beskrivs ibland som naven, ibland som ”spindeln i nätet” av olika regionala aktörer.

Sjutton länsstyrelser uppger att de ger detta stöd i stor utsträckning till samordnings- och samverkansgrupper och styrgrupper för samordning mellan kommuner och mellan kommuner och andra myndigheter samt mindre ofta till andra strukturer.

Logistik – lokal och utrustning med mera

Länsstyrelserna ger den här typen av stöd framför allt till samverkansgrupper mellan kommuner och mellan kommuner och andra myndigheter. Till exempel ordnar länsstyrelsen lokal och andra faciliteter för nätverk och arbetsgrupper och för aktiviteter som syftar till uppbyggnad av gemensam kunskapsgrund. Denna typ av stöd efterfrågas också av

strukturer för samordning mellan myndigheter och den ideella sektorn och strukturer för samordning bland frivilligaktörer, men i mindre utsträckning.

Övrigt

En form av stöd som flera länsstyrelser nämner är gemensam kompetensutveckling. Mer om det i avsnittet om stöd till uppbyggnad av gemensam kunskapsbas.

Strukturernas effektivitet

Samverkans- och samordningsgruppers, styrgruppers, ledningsgruppers, olika nätverks och arbetsgruppers effektivitet, enligt länsstyrelsernas erfarenheter, framgår av följande diagram.

<i>Strukturernas effektivitet</i>	<i>Hög</i>	<i>Tillfredställande</i>	<i>Låg</i>
Merparten	4	6	0
Cirka hälften	9	8	2
Mindre än hälften	2	5	7

Nio länsstyrelser uppger att effektiviteten är hög i cirka hälften av styrgrupperna, samverkansgrupperna och liknande som finns i länet. Sex länsstyrelser uppger att effektiviteten är hög i merparten av länets strukturer.

Sju länsstyrelser anser att effektiviteten är låg i mindre än hälften av de strukturer som finns i länet, vilket innebär att i mer än hälften av dessa strukturer är effektiviteten tillfredställande eller hög.

På frågan om vad som behövs för att öka strukturernas effektivitet i länet svarar länsstyrelserna så här:

<i>Behövs för att förbättra strukturernas effektivitet</i>	<i>Ja</i>	<i>Delvis</i>
Personkontinuitet i strukturen	10	5
Tydligare mandat för dem som ingår i strukturen	11	8
Bättre stöd från olika verksamheters ledning	13	7
Regelbunden närvaro av dem som ingår	13	4
Samsyn bland dem som ingår	3	10
Bättre förankring och legitimitet bland dem som berörs av samordningen	8	6
Bättre acceptans för strukturens uppgift och beslut	4	9
Mer preciserade, avgränsade mål	6	9
Bättre styrning	6	8

Stöd till uppbyggnad av samsyn och gemensam kunskapsbas

Aktivt och konkret stöd till metod- och kompetensutveckling är en av länsstyrelsernas prioriterade insatser inom arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

Samtliga länsstyrelser har under perioden gett stöd eller medverkat till metod och kompetensutveckling i länet. Flera länsstyrelser har även medverkat till metod- och kompetensutveckling på nationell övergripande nivå (se längre fram under rubriken "Länsstyrelsernas bidrag till nationell samordning").

Länsstyrelsens stöd till uppbyggnad av gemensam kunskapsbas har i stora drag fördelat sig som följer:

Länsstyrelsens stöd till uppbyggnad av gemensam kunskapsbas	Ofta	Ibland
Identifiera/Påtala behov	9	9
Erbjuda utbildningsprogram och/eller egna utbildare	12	4
Fördela statsbidrag/utvecklingsmedel	13	4
Handledning/vägledning/samråd	7	11
Information om/förankring av insatsen	8	10
Dokumentation och uppföljning	2	10
Förmedling/länkning till relevant resurs	9	11
Logistik (lokal, m.m.)	6	12
Planera, genomföra och finansiera länsövergripande insatser i egen regi	16	7

Kompetensutveckling i egen regi

Länsstyrelserna är starka aktörer när det gäller stöd till metod-och kompetensutveckling. De utbildningar som länsstyrelserna anordnar är välbesökta, efterfrågade och når många olika grupper och nivåer.

Under perioden januari 2011 till juni 2012 genomfördes *ofta* metod och kompetensutveckling såsom seminarier, kurser och konferenser, i länsstyrelsens regi i sexton län, i kommunalregi med stöd av länsstyrelsen i tio län, av en annan myndighet med stöd av länsstyrelsen i sex län samt av en frivilligaktör med stöd av länsstyrelsen i åtta län.

Tretton länsstyrelser uppger att de *ofta* genomförde kompetensutveckling på basnivå, sju uppger att de gjorde det *ibland*. Elva länsstyrelser genomförde *ofta* kompetensutveckling på fördjupnings- eller spetskompetensnivå och sex uppger att de *ofta* har genomfört utbildning i metod/tillämpning.

Verksamheter som nåtts med metod- och kompetensutveckling

Verksamheter som ofta har nåtts av länsstyrelsens egen metod- och kompetensutveckling är i följande utsträckning:

- socialtjänsten i 21 län
- frivilligorganisationer i 18 län
- polisen i 17 län
- hälso-och sjukvården i 14 län
- rättsväsendet⁷ i 10 län
- barn- och ungdomsverksamheter i 9 län
- förskola, skola och gymnasiet i 6 län

Även andra aktörer och verksamheter nåddes med länsstyrelsens metod och kompetensutveckling dock i något mindre utsträckning.

Yrkesverksamma som nåtts med metod- och kompetensutveckling

När det gäller *yrkesgrupper eller funktioner* som ofta nåddes av länsstyrelsens egen metod- och kompetensutveckling är uppdelningen så här:

- frivilligaktörer över hela länet nåddes av 20 länsstyrelser,
- en viss yrkesgrupp i en kommun samt ett särskilt nätverk/arbetsgrupp/samverkansgrupp nåddes av 17 länsstyrelser,
- en viss yrkesgrupp i länet samt intresserade och nyckelpersoner i länet nåddes med kompetensutveckling av 16 länsstyrelser.

I flera län har länsstyrelsen nått flera olika yrkesgrupper var för sig med särskild yrkes- eller funktionsanpassad metod- och kompetensutveckling.

I övrigt nådde länsstyrelserna också flera andra grupper i länet med kompetensutvecklingsinsatser, dock i något lägre utsträckning.

Övrigt stöd till uppbyggnad av gemensam kunskapsbas

Länsstyrelsens eget utbildningsmaterial delades ut kostnadsfritt till samtliga deltagare *ofta* i fem län och *ibland* i åtta län, i samband med seminarier, utbildningstillfällen, nätverksmöten och liknande. I sex län lades det *ofta* ut på länsstyrelsens webbplats och i fem län gjordes det bara *ibland*.

Länsstyrelserna har också spridit information till olika aktörer i länet om aktuellt och relevant kompetensutvecklingsmaterial från Socialstyrelsen. Informationen har lämnats till exempel via nyhetsbrev, möten och utbildningstillfällen.

⁷ Vanligtvis åklagarmyndigheten och kriminalvården

Rapporter från bland andra Ungdomsstyrelsen och NCK har också uppmärksammats. Ibland har länsstyrelsen bjudit in rapportskrivaren att göra en muntlig föredragning för ett nätverk, en yrkesgrupp eller en grupp av beslutsfattare.

Samverkan kring metod- och kompetensutveckling

De myndigheter som *ofta* har involverats i planering och genomförandet av metod och kompetensutveckling är

- socialtjänst i en eller flera kommuner
- polisen, åklagarmyndigheten
- Socialstyrelsen

Övriga aktörer som har involverats, dock i något mindre utsträckning, är:

- universitet och högskola
- NCK
- frivilligorganisationer

Flera länsstyrelser (3 ofta, 10 ibland) har planerat och genomfört metod och kompetensutveckling i samverkan med andra länsstyrelser.

Under 2012 har samverkan med Socialstyrelsen intensifieras inom ramen för uppdraget om stöd till metod och kompetensutveckling till kommuner och frivilligorganisationer.

Detta behövs för att bygga upp en stabil gemensam kunskapsbas

- 17 länsstyrelser anser att återkommande utbildning är en förutsättning för att uppnå en gemensam kunskapsgrund, på grund av att det är stor eller relativt stor personalomsättning hos de olika huvudaktörerna i länet.
- 13 länsstyrelser bedömer det också som viktigt att medarbetare från olika verksamheter får gå samma utbildning samtidigt.

Övriga faktorer som lyfts fram som särskilt viktiga är gemensam kompetens/metodmaterial, bättre stöd från ledningen på olika verksamheter samt att myndigheter med nationellt övergripande uppdrag stämmer av med berörd länsstyrelse vid planering och genomförande av sina interventioner i länet.

Stöd till upprättande av handlingsplaner och andra styrdokument

Fjorton länsstyrelser uppger att de har medverkat/gett stöd till uppkomst/upprättande av dokument som stärker samordningen, enligt följande tabell.

Siffrorna i tabellen anger hur många Länsstyrelser som har kryssat för respektive svarsalternativ.

<i>Upprättande av</i>	<i>Lokalt</i>	<i>Regionalt</i>	<i>Nationellt</i>
Policy/strategiskt dokument	3	9	0
Handlingsplan/aktionsplan	5	6	1
Samverkansavtal	5	2	1
Plattform för nätverk	2	10	1
Rutiner	4	1	3

Svarsfrekvensen här är lägre än i andra frågor i enkäten. Bland dem länsstyrelser som inte svarade på denna fråga är det några som uppger att ett sådant dokument är på gång och länsstyrelsen är involverad i processen men dokumentet är inte klart.

Länsstyrelsens stöd till upprättande/uppkomst av handlingsplaner och andra styrdokument framgår av följande tabell:

<i>Länsstyrelsens insats</i>	<i>Ofta</i>	<i>Ibland</i>	<i>Sällan</i>
Uppmärksamma behov	8	5	0
Sammanhålla berörda aktörer	12	2	0
Tillhandahålla mallar	2	5	3
Samråd/vägledning/handledning	5	8	1
Kontinuerligt processtöd	4	8	1
Lyfta fram goda exempel	8	5	0

Också här har bara fjorton av tjugo länsstyrelsen svarat på frågan. Bortfallet beror på hur enkäten är konstruerad. Om man inte svarade ja på något av svarsalternativen i föregående fråga så kom man inte fram till den här frågan utan man förflyttades automatiskt längre fram i enkäten.

Delmål 3

”Relevant och aktuell information är lättillgänglig för olika berörda vid rätt tidpunkt.” (Länsstyrelsernas delmål 3)

Länsstyrelsen konsulteras ofta och förväntas ha en samlad överblick och kunna tillhandahålla eller hänvisa till korrekt, uppdaterad information av god kvalitet inom sakområdena.

I samordningshänseende är också viktigt att olika aktörer vet om varandras planerade, pågående eller redan genomförda insatser och om möjligt också känner till insatsernas utgång och effekter.

Samordnad information innebär bland annat att det finns en rutin och en struktur för hur olika aktörer får tillgång till rapporter, vetenskapliga artiklar, direktiv och andra styrande dokument inom sakområdet. Det har en nära koppling till uppbyggnad av gemensam kunskapsgrund.

Länsstyrelsens stöd till olika aktörers möjlighet att få tillgång till relevant, korrekt och uppdaterad information har fördelat sig i övergripande drag enligt nedanstående tabell.

Länsstyrelserna fick kryssa för flera svarsalternativ i listan i enkäten. Siffrorna i tabellen anger antalet kryss på respektive svarsalternativ. Samtliga länsstyrelser svarade på frågan.

<i>Länsstyrelsens stöd ang. tillgång till aktuell, relevant information</i>	<i>Antal Ja</i>
Publikation av relevant information på egen hemsida	17
Uppdaterat och tillhandahållit kontaktlistor	16
Målgruppsinriktade seminarier	15
Svarat vid förfrågan med specifik, uppdaterad information	13
Integrerat nya mottagare/utgivare av relevant information i sitt nätverk	12
Ökat utnyttjande av befintliga kanaler	11
Utvecklat/skapat nya forum för informationsutbyte	10
Stöd till flera aktörer att använda nya arenor/sammanhang	7
Producerat egna publikationer (rapporter och liknande)	7

Resultatet av länsstyrelsernas kartläggningar, rapporter och andra publikationer har ofta kommunicerats via länsstyrelsens webbplats, pressmedelanden och särskilda seminarier som länsstyrelsen har ordnat för beslutsfattare och nyckelpersoner.

- Tolv länsstyrelser uppger att den informationen har legat till grund för planering och genomförande av kompetensutveckling.
- Elva uppger att det har legat till grund för att få en övergripande bild av insatser och resurser
- Tio uppger att det har legat till grund för att identifiera behov.
- Nio uppger att det har legat till grund för att utveckla samordningen på regional nivå.

- Sex länsstyrelser uppger att det också har legat till grund för att utveckla samverkan mellan olika aktörer, besluta om riktade insatser, formulera en länsövergripande strategi samt lägga upp en övergripande handlingsplan.

Samordnad information

Sju länsstyrelser har uppgett behov av samordnad information som ett prioriterat utvecklingsområde. Samtidigt har arton länsstyrelser lyft fram behov av gemensam kunskapsgrund som ett prioriterat utvecklingsområde.

Endast en länsstyrelse har en regionalt övergripande kommunikationsplan för arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Flera länsstyrelser uppger däremot att en sådan plan ska tas fram eller har börjat tas fram. I något fall ingår denna fråga i en regionalt övergripande kommunikationsplan för jämställdhet.

Informations- och kommunikationsinsatserna som olika nationella, regionala och lokala aktörer riktar mot arenor och aktörer i länet är många. Utmaningen är att systematisera informationsflödet inom ramen för en genomtänkt informationsstrategi som utformas utifrån de behov som har identifierats i länet. Länsstyrelsernas kunskap om aktörerna, informationskanaler och informationsbehov bland olika grupper i sina respektive län är av stort värde i sammanhanget.

Flera länsstyrelser lyfter upp behovet av en kommunikationsstrategi och en plan för vilka man ska nå med relevant information, när och på vilket sätt, samt hur informationen kan utformas och målgruppsanpassas för att förebygga att någon grupp inte kan tillgodogöra sig den. En kommunikationsplan kan vara ett svar på de behoven.

Några länsstyrelser uppger att de tidigare inte har haft tillräckliga eller lämpliga resurser för att arbeta med stöd till samordning av information och kommunikation inom sakområdet men att frågan har lyfts upp nu och arbetet har börjat komma igång.

Länsstyrelsens bidrag till samordning på nationell nivå

Två länsstyrelser har ett nationellt övergripande samordningsuppdrag inom sakområdet mäns våld mot kvinnor: Länsstyrelsen i Stockholm inom prostitution och människohandel för sexuella ändamål och Länsstyrelsen i Östergötland inom förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa uppdrag redovisas separat av respektive länsstyrelse.

Länsstyrelserna i Skåne, Stockholm och Västra Götalands län har ett gemensam nationellt övergripande uppdrag om stöd till utveckling av skyddat boende. Uppdraget innebär också en viss nivå av samordning. Uppdraget redovisas av de tre storstadslänen i en gemensam separat skrivelse men nämns översiktligt i redovisningen av länsstyrelsernas övergripande arbetsgrupper och temagrupper längre ner i det här avsnittet.

Utöver det bidrar länsstyrelserna tillsammans till nationell samordning av insatser mot mäns våld mot kvinnor och mot våld i nära relationer på flera olika sätt.

Femton länsstyrelser uppger att de har under tiden januari 2011– juni 2012 har genomfört eller medverkat i ett nationellt/länsöverskridande kompetensutvecklingsinsats och nio har medverkat i någon kartläggning som genomförs av en nationell myndighet. Samtliga tjugo länsstyrelser har också tagit fram och sammanställt flera olika omfattande underlag på begäran från olika nationella myndigheter.

Nationellt övergripande länsstyrelsenätverk

Länsstyrelserna träffas regelbundet på nationell nivå i syfte att skapa samsyn, gemensamma arbetsmetoder, dela erfarenheter, och lyfta fram gemensamma viktiga frågor.

Samtliga länsstyrelser ingår med en eller två egna utvecklingsledare eller sakkunniga i ett nationellt övergripande länsstyrelsenätverk för våld i nära relationer (VINR-nätverket) samt i ett nationellt övergripande länsstyrelsenätverk för förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck (HRV-nätverket). De flesta länsstyrelser ingår också med en representant var i ett nationellt övergripande nätverk för länsstyrelsernas arbete mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål (LAMP-nätverket).

Varje nätverk träffas två till tre gånger per år. Under träffarna diskuteras relevant information och senast inkomna styrande dokument från departement och nationella myndigheter samt från andra nationella aktörer.

Ibland planeras också nationellt övergripande utbildningsinsatser till exempel inom prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Nätverken diskuterar implementering, tillämpning och gemensam hållning så långt det är möjligt. Länsstyrelserna presenterar också i dessa fora egna rapporter och egenproducerade relevanta dokument samt intressanta regionala projekt.

Inom nätverken kommer länsstyrelserna överens om vilka frågor som behöver lyftas fram gemensamt, var och när. Gemensamma nämnare och samverkansmöjligheter identifieras. Ibland upprättas gemensamma skrivelser eller handlingsplaner. Nätverken tar också fram beslutsunderlag för länsstyrelsernas chefsforum för social hållbarhet.

Nätverken är representerade i den samverkan som sker med till exempel Socialstyrelsen, NCK, SKL, ROKS, SKR med flera. De vanligaste är att länsstyrelsernas representanter utses av en eller flera enhetschefer inom länsstyrelsekollektivet. I vissa fall utses representanterna av nätverket.

Länsstyrelsernas nationellt övergripande arbetsgrupper och temagrupper

Nätverken har utifrån en analys av nationella övergripande behov och med stöd av den länsstyrelse som ansvarar för samordning inom respektive delområde bildat särskilda arbetsgrupper/temagrupper inom sakområdet mäns våld mot kvinnor. Gruppernas uppgift är att samla kunskap om, driva fram utvecklingen av och vid behov samordna arbetet med vissa delfrågor eller delområden. För nuvarande finns följande arbetsgrupper:

- Dokumentation och uppföljning inom förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck (bildat 2009), bilaga 2
- Heder, pojkar och män (bildat 2010), bilaga 3
- Heder och HBT (bildat 2010), bilaga 4
- Arbete med familjer i en hederskontext (bildat 2010), bilaga 5
- Kompetensutveckling (bildat 2011). Denna grupp har sedan 2012 integrerats i länsstyrelsernas och Socialstyrelsen gemensamma arbetsgrupp för Metod och kompetensstöd, se nästa sida.

Grupperna arbetar självständigt och tar fram information, diskussions- och kunskapsunderlag samt ibland konkreta förslag till hela nätverken. När det behövs får gruppen i uppdrag av nätverket att driva en fråga vidare i andra fora samt lyfta upp någon fråga för beslut på länsstyrelsernas Chefsforum för socialhållbarhet. Det gäller till exempel frågor eller insatser som medför utgifter för flera eller samtliga länsstyrelser.

Särskilda uppdrag

Utöver de tidigare nämnda har några arbetsgrupper bildats för arbetet med ett särskilt uppdrag. Dessa arbetsgrupper har bildats på initiativ av berörda chefer på länsstyrelsenivå. I nuläget finns tre sådana arbetsgrupper:

- Arbetsgrupp för stöd till utveckling av Skyddat boende (bildat 2006). Gruppen arbetar på direkt uppdrag av cheferna på de tre storstadslänsstyrelser som också utser de personer som ingår i den. Gruppen består av minst en representant från varje storstadslänsstyrelse. Mer om arbetsgruppens arbete finns i bilaga 6.
- Nationell samordning av länsstyrelsernas arbete med uppdragen inom mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer (bildat 2011), bilaga 7. Gruppen bildades på förslag från VINR-nätverket och bekräftades sedan av länsstyrelsernas chefsforum för social hållbarhet som också godkände gruppens arbetsplattform.
- Arbetsgrupp för länsstyrelsernas och Socialstyrelsens gemensamma uppdrag om metod och kompetensstöd, (bildat 2012). Gruppen består av dels ett antal representanter för samtliga länsstyrelser, utsedda av länsstyrelsernas chefsforum för social hållbarhet, dels av ett antal experter från Socialstyrelsen. Mer om denna arbetsgrupp i bilaga 8.

Övrig samordning länsstyrelser emellan

Samordning och samverkan förekommer också mellan länsstyrelserna i olika konstellationer, till exempel grupperade utifrån geografisk närhet. Det kan handla om genomförande av gemensam kompetensutveckling, utveckling av gemensamma resurser och ibland utbyte av tjänster. Länsstyrelsen i Östergötland inom ramen för sitt uppdrag om nationell samordning av förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck har utvecklat en intern webbaserad *sharepoint* för dialog och utbyte av information länsstyrelserna emellan. Under 2012 har även länsstyrelsernas arbete med övriga uppdrag inom mäns våld mot kvinnor integrerats i detta digitala forum.

Samverkan/samordning med nationella myndigheter

Länsstyrelserna har en unik position och kunskap om sina respektive län och brukar bistå myndigheter med nationellt övergripande uppdrag med denna kunskap.

Arton länsstyrelser uppger att de ofta deltar i nationella myndigheters genomförande av sina uppdrag genom att till exempel svara på enkäter, samla in och skicka dokumentation samt ingå i arbetsgrupper och referensgrupper. Ett par exempel:

- Ungdomsstyrelsen bad våren 2012 varje länsstyrelse i landet om en sammanställning över samtliga projekt som riktats till/berörde pojkar och/eller män som länsstyrelserna har lämnat statsbidrag 2007–2010.
- NCK har bitt hösten 2012 varje länsstyrelse om en sammanställning av detaljerade uppgifter från samtliga projekt som fick stöd för utveckling av insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck 2007–2010 där utbildning och kompetensutveckling ingått i insatsen. Begäran inkluderade också särskilda uppgifter om alla kompetensutvecklingsinsatser som länsstyrelserna har genomfört i egen regi under dessa fyra år.
- Arton länsstyrelser uppger att de fortlöpande informerar om nationella myndigheters uppdrag till kommuner och andra lokala aktörer. Länsstyrelsen informerar om att uppdraget finns och vad det handlar om samt på vilket sätt kommuner och andra regionala aktörer kommer att beröras av projektet/insatsen och hur de kan ta del av satsningen.
- Fjorton länsstyrelser uppger att de bistår myndigheter med ett nationellt övergripande uppdrag med sakkunskap samt med den kunskapen om läget i länet som de behöver för att kunna utföra sina uppdrag. Länsstyrelserna ställer också upp med samråd eller yttranden om bidragsansökningar på efterfrågan från myndigheter med ett nationellt övergripande uppdrag.
- Tolv länsstyrelser hjälper myndigheter med ett nationellt övergripande uppdrag att föra ut sitt budskap eller sitt material, till exempel genom att bjuda in dessa myndigheter att presentera sina projekt, rapporter och liknande i olika regionala och lokala sammanhang. Stödet kan också handla om att sprida information om och inbjudningar till utbildningar. Vidare väcker länsstyrelserna intresse för dessa utbildningar bland länets aktörer, tar emot anmälningar. Ibland har länsstyrelserna även fått medfinansiera satsningen.
- I övrigt så bistår länsstyrelserna andra myndigheter och större nationella aktörer med utbildningsmaterial och relevant information vid behov och efterfrågan.

Vanligaste är att länsstyrelserna bistår och samverkar med Socialstyrelsen, Ungdomsstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och NCK. På verksamhetsnivå sker samverkan med framför allt flertalet enheter inom Socialstyrelsen som har regeringsuppdrag inom mäns våld mot kvinnor. Viss samverkan sker också med Allmänna arvsfonden och med Delegationen för stöd till kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt.

Länsstyrelsen stödjer också genomförandet av insatser från riksomfattande intresseorganisationer, till exempel SKL, RFSU, RFSL när det är möjligt.

Länsstyrelserna medverkar till samordningen av alla ovanstående aktörers insatser med andra samtidigt pågående insatser i länet. Stödet kan vara allt från att lämna information om till att främja en dialog med nationella och regionala aktörer för att till exempel förebygga att de planerar eller genomför var för sig aktiviteter med liknande syfte riktade till delvis samma målgrupp under samma tidsperiod.

Samordning och samverkan mot mäns våld mot kvinnor – vilken utveckling ser vi?

Länsstyrelsernas bild är att frågan om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer finns nu på både nationell och regional nivå såväl i den offentliga agendan som hos myndighetsföreträdare och aktörer i det civila samhället. Utvecklingen går allt mer från att för bara några år sedan drivas av eldsjälar till att idag drivas i ökande utsträckning av myndigheter och inom ändamålsenliga strukturer. Ett exempel: ”Styrkan i länet har varit bildandet av en länsgrupp som tagit fram en gemensam strategi underskrivet av länets alla kommuner, flertal myndigheter samt frivilligorganisationer”.

Länsstyrelserna anser att regeringens handlingsplaner inom områden mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer tillsammans med de resurser som avsätts för dess genomförande har varit av stor betydelse för att etablera frågorna i den politiska agendan.

Riktade uppdrag till länsstyrelserna och möjligheten att fördela och rikta statsbidrag utifrån identifierade behov och prioriteringar i länet och utifrån god kännedom om länets olika aktörer har stärkt arbetet på regional nivå.

Regionala strategier diskuteras och övergripande styrande dokument tas fram med länsstyrelsen som pådrivande kraft. I alla län finns nu någon regional övergripande struktur samt flera lokala strukturer för samordning och samverkan inom arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Intresset för uppbyggnad av en gemensam kunskapsbas påtalas ofta av olika grupper och individer.

Åtgärder och insatser utvecklas allt oftare med utgångspunkt i en övergripande bild av fördelningen av behov och resurser över länet. Flera aktörer har inkluderats.

Flera aktörer, framförallt kvinnojourer påtalar att efterfrågan på stöd och skydd har ökat så mycket under de senaste åren att deras resurser inte räcker till.

Fokus och prioriteringar

Fokusen i nästan samtliga strukturer för samordning och samverkan som finns är stöd och skydd till våldsutsatta. Många förebyggande insatser genomförs också men det arbetet verkar inte vara lika prioriterat och strategiskt planerat, troligen också mindre dokumenterat.

Förskola, skolan och gymnasium är nyckelaktörer i det förebyggande arbetet. Dels när det gäller att påverka traditionella värderingar kring kön

samt belysa och stödja barn och unga att se och välja alternativ till förtryckande och diskriminerande normer och beteenden. Dels när det gäller att uppmärksamma tidiga tecken på begynnande könsrelaterat förtryck och våld eller pågående sådant.

Länsstyrelsernas kartläggningar visar dock att förskolan, skolan och gymnasiet är bara *ibland* eller *sällan* med i samordningsstrukturerna.

Lokala myndigheters ökade engagemang

Enligt flera länsstyrelser har frågan om mäns våld mot kvinnor länge uppfattats av lokala myndigheter⁸ som en fråga för den ideella sektorn. Det vi ser nu är en stigande engagemang och ökat ansvarstagande för dessa frågor hos kommunala beslutsfattare.

Vi ser också att allt fler myndigheter har tagit frågorna till sig och utvecklar sina egna insatser och sin kompetens. Så här beskrivs det till exempel av en länsstyrelse:

”Verksamheter som byggts upp finansierades främst via statsbidrag och det tog flera år att få till strukturer där kommunerna gick in med egen finansiering. Nu har vi en kommunfinansierad verksamhet som har hela länet som upptagningsområde”.

Ett annat exempel:

”Ett övergripande länsprojektet som finansierats delvis av Länsstyrelsen har blivit verklighet och fokus är samverkan mellan främst kommun, Lanastinget, åklagare och Polis. Länsstyrelsen finns även med i kompetensgruppen som kopplats till projektet”

En annan trend som vi börjar skönja är att mindre kommuner avstår från att genomföra egna kompetenshöjande insatser eller utveckla egna resurser för stöd och skydd för de utsatta och istället ansluter sig till de större kommunernas satsningar.

Ett exempel:

”I den största kommunen i länet pågår en utveckling av metoder, utveckling av samarbete mellan myndigheter och ideella organisationer samt gemensam utbildning och fortbildning av personal. Liknande resurser finns inte i de små kommunerna.”

Det kan vara både till fördel och till nackdel för dessa kommuner. En länsstyrelse uttrycker det så här:

”Länet består av en stor och nio mindre kommuner. Olika villkor gör att de inte är jämförbara. Det försvårar för de mindre kommunerna att delta i samverkan, ekonomi, resursfördelning, etc.”

⁸ Kommunledingar och lokala polisdistrikt, ibland även lokal hälso- och sjukvård

Samtidigt lyfter andra länsstyrelser upp att kommuner som är knutna till någon större regionalsatsning eller regionalt övergripande resurs utvecklas snabbare. Ett exempel: ”Tolv kommuner i länet bedriver, med stöd av utvecklingsmedel en länsövergripande mansrådgivning”.

Hälso- och sjukvården samt skolmyndigheter övergripande

Hälso- och sjukvården verkar finnas framförallt nominellt i de myndighetsövergripande samordningsstrukturerna men på individnivå bara som konkreta, isolerade punktinsatser riktade till enskilda individer. Det finns dock några undantag på några ställen i landet där ledningen för den regionala hälso- och sjukvård deltagit aktivt i till exempel samverkan kring utbildning.

Den hälso- och sjukvård som finns med på den nivån är framför allt barn och ungdomspsykiatri, ibland vuxenpsykiatri, samt i viss uträkning akutvård och kvinnokliniker.

I de generella kompetensutvecklingsinsatser som ordnas av Länsstyrelsen kommer också med viss hälso- och sjukvårdspersonal, men gensvaret bygger mestadels på enskilda individers eget intresse att skaffa sig kunskaper.

Att få till stånd en samverkan med skolan på regionalt övergripande och nationell nivå har också blivit trögt. Flera regionala aktörer påtalar en osäkerhet när det gäller nationellt övergripande skolmyndigheters intresse för samverkan, men det finns undantag.

När det sker en samverkan så är det ofta kring lokala punktinsatser som involverar någon eller några skolor eller ett rektorsområde. Samtidigt så lyfter nästan alla aktörer i länet skolan som en mycket viktig arena och mängden av punktinsatser som riktas till skolan eller aktörer som använder skolan som arena är stor och varierad.

På olika håll i landet har skolpersonal efterfrågat hjälp att hantera flödet av erbjudanden och insatser som kommer till skolan. Så här uttryckte sig till exempel skolpersonalen inom ett rektorsområde i södra Sverige: ”Om vi släppte in alla som vill in i skolan med sina föreläsningar och projekt inom de här frågorna skulle vi inte ha tid att bedriva någon undervisning.”

Flera länsstyrelser ställer upp också med information, råd och stöd till skolpersonal som efterfrågar möjligheter att bygga upp sin kompetens inom området mäns våld mot kvinnor.

Planerad och samordnad information och kommunikation

Länsstyrelsernas arbetsgrupp för samordning av länsstyrelsernas stöd till insatser mot mäns våld mot kvinnor och länsstyrelsernas arbetsgrupp för stöd till metod och kompetensutveckling är överens i sin bedömning om att

utvecklingen av kanaler, verktyg och strategier för samordnad information bör vara en prioriterad uppgift i det fortsatta arbetet.

Har samordningen blivit bättre?

Den viktigaste frågan avseende resultat, förutom genomförda insatser, är: ”Har samordningen i länet blivit bättre?”. Vidare ställs frågan om länsstyrelsernas stödinsatser har haft betydelse för den utvecklingen.

Med stöd av följande indikatorer har länsstyrelserna fått uppskatta om samordningen i länet har blivit bättre i jämförelse med 2010. Uppskattningar är subjektiva på grund av att det i dagens läge inte finns mer objektivt data att tillgå. Länsstyrelsernas bild framgår av följande tabell:

<i>Indikator</i>	<i>Ja</i>	<i>Delvis</i>
Flera styrdokument gemensamma för flera aktörer	10	1
Flera utbildningar gemensamma för flera aktörer/verksamheter	14	2
Flera personer med samma yrke/funktion som fått samma utbildning	15	3
Flera resurser som delas/verksamheter som drivs av flera aktörer i samverkan	9	3
Flera aktörer som planerar och genomför kompetensutveckling. i samverkan	13	2
Flera systematiska, långsiktiga satsningar	10	3
Färre parallella/överlappande satsningar riktade till samma aktörer/målgrupper	7	7
Flera välfungerande strukturer för samordning	9	8
Jämnare kompetens över länet	8	4
Jämnare kvalitet i insatserna för utsatta över länet	6	6
Flera aktörer som har tillgång till/tar avstamp i uppdaterad info/kunskap	10	6

Kommentar

Listan innehåller fler indikatorer än de som redovisas i rapporten. I avsikt att presentera en meningsfull läsning har vi utelämnat de indikatorer där antalet ”ja”- eller ”delvis”-svar var få. Samtliga indikatorerna finns dock kvar som uppföljningsverktyg för länsstyrelserna i det fortsatta arbetet.

Förändringar i samordningen i länet kan uppskattas med hjälp av avgränsade indikatorer. Eventuellt samband mellan länsstyrelsernas insatser

och förbättring i samordningen i länet är svårare att visa. Samtidigt är det svårt att påstå att de omfattande stödinsatser som länsstyrelserna har genomfört under redovisningsperioden januari 2011–juni 2012 inte skulle vara av stor betydelse för att förbättra samordningen, särskilt som ingen annan regional aktör har haft i uppdrag att stödja samordningen i länet och arbetat målmedvetet med det.

Nationell nivå

Länsstyrelserna har inget uppdrag om nationell samordning annat än i några delområden inom sakområdet mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelserna har därför begränsade möjligheter att få nationellt överblick över samordning *av och mellan* olika insatser som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor, att barn bevittnar våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Vi har tagit upp frågan ändå, på grund av att det i erfarenhetsutbytet och den samverkan som sker mellan länsstyrelserna bland annat inom länsstyrelsernas egna nationellt övergripande nätverk och arbetsgrupper växer fram en nationellt övergripande bild som kan vara intressant att kommunicera. Bilden är inte objektiv, validerad eller ens fullständig men den är en del av verkligheten.

<i>Indikator</i>	<i>Ja</i>	<i>Delvis</i>
Flera utbildningar gemensamma för flera aktörer i flera län	9	4
Flera yrkesverksamma som får samma utbildningsinsats i flera län	7	6
Flera systematiska, långsiktiga satsningar	6	8
Flera välfungerande strukturer för samordning	8	7

Kommentar: Också här har vi utelämnat de indikatorer där antalet ”ja”- eller ”delvis”-svar var få.

Framgångsfaktorer

Länsstyrelserna har identifierat dels specifika, dels generella framgångsfaktorer för samordning av insatserna i länet. Då de flesta länsstyrelserna är samstämmiga i sin bedömning av vilka faktorer som har främjat samordningen i länet kan vi säga att bilden är också tillämpbar i ett nationellt perspektiv.

Faktorer som har främjat möjligheten att ge stöd till utveckling av samordningsstrukturer på regional nivå

- *Legitimitet:* Länsstyrelsen uppfattas av länets aktörer som en neutral myndighet som kan väga samman olika aktörsgruppers intressen och behov och inte förträder någon särskild av dessa. Länsstyrelsen har också utifrån länsstyrelseinstruktionen ett generellt permanent samordningsuppdrag i länet. Det innebär att länsstyrelsens roll som regionalt övergripande samordnare är väl etablerad inom flera olika politikområden och i länsstyrelsernas myndighetskultur.
- *Utvecklingsmedel:* Länsstyrelsernas kunskap om både aktörer och utvecklingen i sina län har medfört att utvecklingsmedlen har fördelats ändamålsenligt, dit där de gör mest nytta och där de behövs som mest till aktörer som har goda förutsättningar att lyckas. Ett av de behoven som länsstyrelsen har kunna möta genom fördelningen av utvecklingsmedel är utvecklingen av särskilda kommunala kvinnofridssamordnare eller motvarande på många kommuner i landet.
- *Kontinuitet:* I vissa län har det funnits regionala samverkansgrupper sedan flera år. De är numera självklara, välförankrade och ifrågasätts inte. Länsstyrelsen ingår i dessa strukturer som en betydelsefull part och i många fall som sammankallande.
- *Ledningsengagemang:* Ledningen prioriterar att resurser avsetts för samordningsarbetet eller att länsledningen aktivt har medverkat till att förankra frågorna hos politiska beslutfattare och verksamhetschefer. Det finns flera exempel där Landshövdingen själv är ordförande i en regionalt övergripande samordningsstruktur eller inbjuder till och själv håller i ett seminarium där man diskuterar och lägger upp gemensamma riktlinjer för arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer i länet.

Faktorer som har främjat möjligheten att ge stöd till uppbyggnad av en samsyn/gemensam kunskapsbas

- *Utvecklingsmedel* i kombination med länsstyrelsernas goda kännedom om aktörer, processer och utvecklingen i sitt eget län har möjliggjort att erbjuda avgiftsfri kompetensutveckling till identifierade nyckelaktörer, individer, områden och verksamheter i länet utifrån behov, oberoende av respektive huvudmans ekonomi och/eller intresse. Länsstyrelserna har också medfinansierat lämpliga kompetensutvecklingsinsatser som genomförs i en annan aktörs regi. Det har bidragit till en jämnare fördelning av kompetens i länet.
- Länsstyrelsen är en *betrodd anordnare av kompetensutveckling*. Utbildningarna anses ha god kvalitet. Efterfrågan och gensvaret på Länsstyrelsens aktiviteter i det avseende är generellt höga. En styrka i

det är att länsstyrelsernas insatser planeras utifrån en god kännedom om behov, resurser, aktörer och pågående processer i länet. En annan att utbildningarnas planeras och genomförs i dialog- och i samverkan med de direkt berörda aktörerna och målgrupper.

- Länsstyrelsen har ett *stabilt nätverk av referensgrupper* på olika nivåer och även en utvecklad samverkan med nyckelaktörer. Dessa har involverats i både kartläggning av behov och i planering och genomförande av insatser. Insatserna har då kunnat sammanhangs- och målgruppsanpassas i stor uträkning.
- Länsstyrelsen har *etablerade kanaler för dialog med beslutsfattare*. Det har underlättat att belysa behov av och förankra insatserna på ledningsnivå.

Framgångsfaktorer i översikt

Siffrorna i tabellen anger antal kryss per svarsalternativ.

Svarsalternativ	Antal kryss
Länsstyrelsen har fördelat bidrag/utvecklingsmedel med utgångspunkt i länets utveckling och behov	21
Det finns hos flera aktörer intresse för bättre samordning	20
Det finns etablerade nätverk och samordningsstrukturer i länet	20
Länsstyrelsen har etablerade kontakter med de flesta aktörer i länet	19
Länsstyrelsen har överblick över utvecklingen i länet	18
Länsstyrelsens reg. samordnarroll efterfrågas och bekräftas av allt fler aktörer i länet	18
Länsstyrelsen har nu ett tydligt uppdrag och mandat, samt resurser för att jobba med stöd till samordning	17
Regionala aktörer uttalar tilltro till Länsstyrelsens kompetens	17
Det finns engagemang i samordningsfrågor på flera relevanta beslutsnivåer	15

Faktorer som försvårar

Länsstyrelserna har också identifierat ett antal faktorer som försvårar samordningen av insatserna.

- Utbudet av olika aktiviteter och insatser och mängden av aktörer inom arbetet mot mäns våld mot kvinnor är mycket varierat och stort. Med så många aktörer i omlopp är ibland svårt att komma

överens om en gemensam utgångspunkt, enas om övergripande inriktningar och prioriteringar eller får de flesta att dra åt samma håll

- Myndigheter som får ett nationellt övergripande uppdrag måste ofta säkerställa korta processer och prestera goda resultat inom kort tid. För att lyckas med det riktar de sina insatser dit det finns gynnsamma förutsättningar. Det stämmer inte alltid med det som i ett regionalt övergripande utvecklingsperspektiv är de största eller mest prioriterade behoven och målgrupper.
- Övergripande uppdrag inom mäns våld mot kvinnor kommer från olika departement (Social-, Utbildnings-, Justitie- och Utrikesdepartementet) till olika aktörer på nationell nivå. Även uppdrag från andra departement, till exempel Integrationsdepartementet, tangerar ibland området mäns våld mot kvinnor. Det genererar parallella, kortsiktiga eller avgränsade satsningar som har olika agendor och drar igång olika processer men som berör samma målgrupper och ibland även samma personer. Det kan även uppstå en konkurrenssituation mellan de olika uppdragen.
- Statsbidragen som fördelas av andra myndigheter beslutas ibland till insatser som är bra om man jämför dem med liknande insatser i ett nationellt perspektiv eller analyserar dem för sig utan beaktande av ett regionalt utvecklingssammanhang. I relation till behov, prioriteringar och pågående processer i länet kan dessa vara mindre lämpliga. Länsstyrelsens yttranden och omdömen efterfrågas ibland men det verkar inte tas tillvara i tillräcklig utsträckning.

Resurser som använts för arbetet med uppdraget

Regeringen anvisade särskilda medel till länsstyrelserna för arbetet med uppdraget⁹. Dessa medel gjorde det möjligt att i första hand finansiera arbetstiden för den/de personer på respektive länsstyrelse som arbetar med uppdraget.

Länsstyrelserna uppger att merparten av de anvisade medlen har använts för löner. En mindre del har använts för resekostnader (inom landet) och en liten del för kostnader i samband med möten, seminarier och liknande som länsstyrelsen har arrangerat inom ramen för uppdraget. Den detaljerade redovisningen av dessa medel ingår i varje länsstyrelses årsredovisning.

Utöver de ekonomiska medlen har också länsstyrelsernas kompetens, olika nätverk, etablerade nätverk, referensgrupper och myndighetskontakter använts i stor utsträckning i arbetet med uppdraget.

Sju länsstyrelser uppger att de under tiden januari 2011–juni 2012 har använt i genomsnitt mer än femton timmar i månad för nationellt övergripande

⁹ Se bilagor till Regleringsbrevet 2011 respektive 2012.

arbete. Sex länsstyrelser har använt i genomsnitt mer än tio timmar i månad till det.

Fem länsstyrelser använde under januari-december 2011 mer än femton timmar i månad i genomsnitt särskilt för direkt för stöd till och samverkan med myndigheter med nationellt övergripande uppdrag inom sakområdet mäns våld mot kvinnor. Under första halvåret 2012 har sex länsstyrelser använt mer än femton timmar i månad i genomsnitt för samma ändamål.

Behov i den fortsatta utvecklingen

Utifrån en övergripande bild av läget i länet, har länsstyrelserna identifierat ett antal utvecklingsområden, gemensamma för alla län, som behöver prioriteras (nyckelorden kursiverade) i den fortsatta utvecklingen.

En långsiktig nationell strategi

Arbetet mot mäns våld mot kvinnor har pågått nu i ett antal år. Mycket har gjorts och utvecklats. Många aktörer har fått möjligheter att testa sina idéer, utveckla insatser och genomföra projekt. Metoder och verktyg har utvecklats, många olika utbildningar har genomförts. Mycket bra görs och arbetet mot mäns våld mot kvinnor går utan tvekan mot en ökad professionalisering, tydligare normering och högre kvalitet.

Utmaningen är att ta tillvara de olika aktörernas engagemang, kompetens och aktiviteter i en långsiktig, sammanhållen helhet som effektivt svarar upp mot identifierade, analyserade och därefter rangordnade behov. En del i det är att avgöra vad av allt som har utvecklats kan och behöver leva vidare och på vilket sätt det ska ske.

Länsstyrelserna har sett behovet av en sammanhållen, långsiktig nationell strategi för arbetet mot våld i nära relationer framöver i likhet med den som finns inom ANDT (alkohol, narkotika, dopning och tobak) området.

Länsstyrelserna har enats kring en skrivelse där behoven formuleras och preliminära förslag börjar ta form. Skrivelsen bifogas denna rapport som bilaga 9.

Uppmärksamhet på behov och utveckling av insatser för särskilt utsatta grupper.

Flera länsstyrelser har lyft fram vikten av att uppmärksamma, bygga upp kompetens och skapa lämpliga resurser för särskilt utsatta grupper. Även om dessa grupper börjar uppmärksammas på olika håll så tilldelas det sällan resurser för att möta behoven hos våldsutsatta äldre, funktionsnedsatta personer eller kvinnor med missbruk.

Våldsutsatta kvinnor med missbruk verkar vara den lägst prioriterade gruppen, samtidigt som i den gruppen finns personer med dubbel eller tredubbel utsatthet. Våldsutsatta kvinnor med missbruksproblematik kan ha psykiska, neuropsykiatriska eller intellektuella funktionsnedsättningar och många utsätts också för flera olika former av mäns våld. Många av dem har barn. Ändå läggs ner de små resurser som hittills skapats på några få platser i landet för att möta våldsutsatta missbrukande kvinnors behov på grund av avsaknad av stöd från ansvariga myndigheter.

Länsstyrelserna ser det som ett högt prioriterat utvecklingsområde i det försatta arbetet mot mäns våld mot kvinnor.

Stöd och skydd för barn som drabbas av mäns våld mot kvinnor

Under de senaste åren har utvecklingen kännetecknats av att allt fler aktörer integrerar en helhetssyn där barnen och även förövare beaktas. Det gäller vid utredning och beslut om stöd, skyddsinsatser på individnivå, inom metod- och kompetensutveckling och inom utveckling av resurser för utsatta grupper i länet. En länsstyrelse beskriver det så här: ”I jämförelse med kartläggning om våld i nära relationer 2005 har utvecklingen lett framåt, till exempel idag finns barngruppsverksamhet att tillgå i alla sex kommuner för barn som bevittnat våld. Så var det inte år 2005”. Uppmärksamheten på och utveckling av insatser för barn som direkt eller indirekt drabbas av mäns våld mot kvinnor/könsrelaterat våld är dock inte tillräckliga.

Medföljande barn till personer utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål är fortfarande en utsatta och osedd grupp som hamnar utanför alla satsningarna¹⁰. Detsamma gäller barn till våldsutsatta kvinnor som kommit till Sverige som anknytning/ nygift till en man bosatt här¹¹.

I länsstyrelsernas nationella kartläggning om skyddat boende, 2010 framkom också att barn till våldsutsatta kvinnor som följer med mamman till ett skyddat boende får sällan en egen utredning och egna beslutade insatser. Beslut om insatser till mamman fattas av myndigheterna många gånger utan beaktande av vilka konsekvenser det ger för barnet¹².

Ensamkommande flyktingbarns och barn med funktionsnedsättnings utsatthet för mäns våld är inte heller uppmärksammas så till den grad att det leder till utveckling av särskilt anpassade skydd- och stöd resurser för dem. Ytterligare en grupp som bör uppmärksammas är dubbelt utsatta barn, till exempel barn som bevittnar våld och har en funktionsnedsättning eller barn som bevittnar våld inom familjen och samtidigt blir mobbade i skolan eller utsatta för etnisk diskriminering. Många barn är också traumatiserade och måste erbjudas kvalificerat stöd.

Barn som är både offer och förövare behöver uppmärksammas i större utsträckning än hittills och särskilda insatser måste utvecklas för dem. I denna grupp finner vi barn som medverkar till mäns våld mot kvinnor på grund av grupstryck och behov av tillhörighet och bekräftelse. Det handlar till exempel om barn i yngre tonåren som deltar i kränkande sexuella handlingar mot jämnåriga till exempel via sociala medier eller som medverkar i könsrelaterat stigmatisering, utfrysning och andra trakasserier, inklusive fysiskt och sexuellt våld, mot andra unga och barn.

¹⁰ Se rapport 2012:27” Barn utsatta för människohandel” Länsstyrelsen i Stockholm 2012

¹¹ Se SOU 2012:45 *Kvinnor och barn i rättens gränsland*.

¹² Se länsstyrelsernas rapport ”Skyddat boende för hedersvåldsutsatta personer” 2010.

Också barn som lever i slutna religiösa sammanhang och i sociala miljöer som bejakar värdekonservativa traditioner om heder och oskuld är många gånger både offer och förövare och behöver särskilt anpassade insatser.

Såväl förebyggande åtgärder som särskilda skydds- och stöd insatser som har sin utgångspunkt i barnens behov och situation behöver utvecklas. Att utveckla insatser för barn inom ramen för insatser för vuxna är inte effektivt. Ett samlat grepp om problemet med barn som direkt eller indirekt drabbas av mäns våld mot kvinnor, med utgångspunkten i ett barnperspektiv behövs för att effektivt möta barnens behov och skydda deras mänskliga rättigheter.

Återkommande kompetensutveckling för kommunanställda och anställda inom övriga myndigheter

Sjutton länsstyrelser anser att återkommande utbildning är en förutsättning för att uppnå en gemensam kunskapsgrund, på grund av att det är stor eller relativt stor personalomsättning hos de olika huvudaktörerna i länet. Tretton länsstyrelser bedömer det också som viktigt att medarbetare från olika verksamheter får gå samma utbildning samtidigt. Flera länsstyrelser lyfter också behovet av en gemensam kunskapsgrund om prostitution och människohandel för sexuella ändamål för kommunanställda.

Bilagor

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Avdelningen för social utveckling
M-Pilar Reyes
08-785 4302

Datum
2011-12-05

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Handlingsplan för länsstyrelsernas stöd till samordning av insatser mot våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld, samt mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Inledning

Nedanstående text bygger på ett förslag utarbetat av Länsstyrelsen i Sthlm. Förslagen har presenterats och diskuterats med representanter från samtliga länsstyrelser vid två tillfällen: 19 maj 2011 och 21 september 2011. Därefter har vissa justeringar införts. Förslaget delgavs till länsstyrelsernas Chefsforumet den 29 september 2011. Önskemål från chefsforumet togs tillvara och texten justerades ytterligare. Chefsforumet diskuterade den senaste versionen den 23 nov 2011 och godkände den, med några smärre justeringar som nu är införda.

Bakgrund

Enligt Regleringsbrevet 2011- åtgärd 86 har länsstyrelserna över hela landet fått i följande uppdrag:

”Länsstyrelserna ska inom sitt ansvarsområde stödja samordningen i länet av insatser som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor, att barn bevittnar våld, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Nationell kunskapsutveckling ska ligga till grund för de åtgärder som länsstyrelsen vidtar på området. Länsstyrelserna ska också samverka med relevanta myndigheter som t.ex. Socialstyrelsen och Nationellt centrum för kvinnofrid när det gäller utbildningar. Utbyte av kunskap och goda erfarenheter med berörda aktörer bör främjas.

Syftet är att stödja den samordning och samverkan som pågår eller att driva på och få till stånd samordning där sådan inte fungerar tillfredställande. Länsstyrelserna ska följa upp och redovisa resultaten av de samordnande insatserna samt identifiera framgångsfaktorer.”

I regleringsbrevet fastställs att länsstyrelserna ska göra en samlad redovisning av de insatser som vidtagits dels uppdelat för respektive län, dels samlat på nationell nivå för att möjliggöra en nationell bild av insatser och resultat.

Länsstyrelsen i Stockholms län har fått uppdraget att sammanställa och lämna in till regeringen en nationell delrapport 15 dec 2012 och en nationell slutrapport 15 dec 2014.

Tydliggörande av begrepp

Begreppen samordning, samverkan och samarbete används ibland som varandras synonymer och ibland ges dem lite olika tolkningar av olika användare. För att möjliggöra insamlingen av relevant data och sammanställningen av den i en gemensam rapport behövs gemensamma, enhetliga begrepp vars innebörd är uttalat och tydligt för alla som medverkar i datainsamlingen. Länsstyrelsen i Stockholm föreslår därför följande innebörd för begreppen samordning och samverkan¹:

”Samverkan

Gemensam satsning av två eller flera aktörer i syfte att maximera effekten (1+1 mer än 2), få in flera dimensioner/perspektiv, m.m

- ♦ Samverkan sker på olika nivåer, mellan olika sorters aktörer, i olika konstellationer, m.m. beroende på vilken fråga eller insats som ska genomföras, område som ska utvecklas, situation som ska avhjälpas/förändras.
- ♦ Samverkans mål är ofta avgränsat och konkret, *deltagandet är frivilligt*
- ♦ Samverkan kan begränsas till en delfråga, delområde, vissa aktörer.

Samordning

Optimalt användande av resurser för att uppnå uppsatta mål

- Förebygger: onödig dubblering av resurser, att olika insatser motverkar eller tar ut varandra, att ev. ojämna utveckling förvärras, m.m
- Främjar: att alla aktörer är med, drar åt samma håll, resurser satsas där de mest behövs, att satsningar ligger rätt i tiden, m.m.

En bra samordning utgår från en övergripande bild av alla kända och tillgängliga resurser, involverar alla aktörer som berörs av frågan och rangordnar insatser och behov.

Samordning förutsätter att insatser genomförs utifrån:

- identifierade behov och resurser
- en genomtänkt strategi
- en genomtänkt rangordning
- med stöd av lämpliga strukturer (organisation, beslutsnivåer, kommunikationskanaler, m.m.)
- samt att insatserna är förankrade, kommunicerade och fått acceptans ”

¹ Källa: utbildningsmaterial *PR-Hum, anbas*, 1998

Länsstyrelsernas övergripande mål för arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Våldsutsatta kvinnor och barn, samt barn som bevittnat våld, får alltid ett individuellt anpassat och rättssäkert stöd och skydd av god kvalitet längst hela behovskedjan, oavsett var i landet och i länet de bor. Aktörer på samhällets alla nivåer samverkar med varandra utifrån sina specifika förutsättningar och medverkar i arbetet för att förebygga och avskaffa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Länsstyrelsernas övergripande mål för samordningen

”Kompetens- och verksamhetsresurser genom hela kedjan av inblandade samhällsaktörer tas tillvara, utvecklas och organiseras ändamålsenligt i syfte att:

- åstadkomma ett optimalt användande av befintliga resurser och möjligheter för att uppnå det övergripande målet för arbetet mot mäns våld mot kvinnor och mot våld i nära relationer
- säkerställa att olika aktörer samverkar och stärker varandra istället för tvärtom
- förebygga dubbelt arbete eller onödigt resursflykt,
- förebygga en snedfördelning av resurser, kompetens och kvalitet i respektive län
- främja ett långsiktigt, systematiskt och strategiskt arbete”

Utgångspunkt

Det pågår redan många aktiviteter och insatser i Länsstyrelsens regi - eller i andras regi med stöd av Länsstyrelsen - som är konkreta exempel på stöd till samordning. T ex: samverkansgrupper, gemensamma dokument för flera aktörer (handlingsplaner, samverkansavtal), olika nätverksträffar, gemensamma utbildningar, kartläggningar, uppföljningar, m.m.

Samordningen förutsätter uppdaterad kunskap- och överblick om läget i länet med avseende på:

- tillgängliga och potentiella resurser (ekonomi, kompetens, strukturer, m.m.) och hur dessa fördelar sig över länet
- insatsbehov och hur dessa fördelar sig över länet
- hur relationen mellan behov och resurser ser ut
- länets olika aktörer, deras roll, förutsättningar, kapacitet/förmåga
- var det brister/vad är eftersatt - vilka som ligger i framkanten och var
- andra samtidigt pågående processer som kan påverka frågan och/eller de aktörer som omfattas av samordningen.

Delmål

Delmål 1

Alla länsstyrelser kan presentera per september 2012 en övergripande uppdaterad bild av *läget i länet* gällande sina respektive län.

Insats

Genomföra kartläggningar, möten med olika grupper, uppföljningar, m.m. Länsstyrelsernas arbete, resurstillgång, befolkningsunderlag, m.m är olika. I arbetet med att åstadkomma en uppdaterad bild av läget i länet måste därför stå fritt för varje länsstyrelse att välja hur den tar fram den bilden.

Förväntad effekt

En tillförlitlig grund för att föra en dialog med länets aktörer, identifiera insatsbehov, planera insatser och åtgärder och om möjligt formulera en gemensam strategi för arbete för kvinnofrid och mot våld i nära relationer i länet

Delmål 2

Det finns en gemensam problemformulering, en samsyn, en strategi och stödjande strukturer (organisation, kommunikationskanaler) för arbete för kvinnofrid och mot våld i nära relationer i länet.

Insats

Initiera, genomföra, stödja kompetens och metodutveckling i syfte att bygga upp en gemensam kunskapsbas
Initiera och leda arbetet för att komma fram till en regional strategi.

Förväntad effekt

Alla drar åt samma håll, kunskapsnivån höjs och jämnas i länet.
Samverkan ökar och blir bättre, det finns samverkansplaner, den organisation som finns för arbetet för kvinnofrid och mot våld i nära relationer är smidig och funktionell och resurserna för arbetet är jämnare fördelade över länet

Delmål 3

Relevant och aktuell information är lättillgänglig för alla olika berörda vid rätt tidpunkt.

Insats

Använda informationskanaler (t ex webben,) effektivt, genomföra informationsaktiviteter (info-möten, m.m.) samt vid behov producera information (t ex nyhetsbrev, faktablad). Samla ihop och sprida information kring särskilda frågor och sträva efter att informationen når alla som behöver ha det (t ex ha aktuella adresslistor för olika grupper).

BILAGA 1

Datum
2011-12-05

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Förväntad effekt

Länets olika aktörer känner till vad som pågår och planeras och kan påverka det, bidra till det. De kan sprida och få gehör för egna behov och idéer. De insatser som genomförs tar avstamp i uppdaterad kunskap och information.

Tidsplan

Tidsplan för 2011-2012 har tagits fram i samråd med länsstyrelsernas nationella nätverk för insatser mot våld i nära relationer och skickats separat. Tidplanen för 2013-2014 tas fram under våren 2013.

Arbetsorganisation

Arbetet leds av en projektledare anställd av Länsstyrelsen i Stockholm. Det nationella länsstyrelsenätverket utser en arbetsgrupp/referensgrupp bestående av fem till sju medarbetare från olika länsstyrelser. Gruppens sammankallas av projektledaren. Länsstyrelsen i Stockholm följer upp arbetet med olika sakkunniga bland sina anställda.

Maria Backe
Enhetschef

Maria-Pilar Reyes
Projektledare

Redovisning från temagrupp/arbetsgrupp

Datum
2012-09-24

Beteckning
Dnr 801-707-2012
(Lst Stockholms dnr)

Gruppens namn/tema

Dokumentation och uppföljning.

Gruppens uppgift

Arbetsgruppen skapades hösten 2009 i syfte att ta fram riktlinjer för länsstyrelsernas hantering av utvecklingsmedel för förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet resulterade i två vägledningar; en för länsstyrelsernas projekthandläggare respektive en som vände sig till verksamheter som söker projektmedel för förebyggande insatser mot hedersförtryck.

Arbetsgruppen skapades för att länsstyrelserna såg ett behov av att ta fram gemensamma riktlinjer, dels i förhållande till projektägarna men också för att underlätta handläggarnas arbete. På de länsstyrelsegemensamma nätverksträffarna kring hedersrelaterat våld och förtryck framkom det att vi tänkte olika i vissa frågor, att vi hade olika syn på exempelvis typ av insatser, krav på redovisning och kostnader, vilket inte kändes rätt i förhållande till projektägarna. Trots att länsstyrelserna är enskilda myndigheter har vi i stort sett samma uppdrag och riktlinjer från regeringen, vilket talar för behovet av ett gemensamt förfarande. Dock bör det tilläggas att syftet med Vägledningen, liksom övriga dokument som arbetsgruppen tagit fram, var att fungera som just en vägledning, och inte som riktlinjer som måste följas, det är viktigt att fortfarande ta hänsyn till skillnader i regionala förutsättningar.

Arbetsgruppen har utvecklats allteftersom och åtagit sig nya uppgifter, men har fortfarande samma huvuduppdrag, det vill säga att ansvara för den administration som kan, och är relevant att, samordnas länsstyrelserna emellan. Målet är både att uppnå ett gemensamt förhållningssätt i relation till externa parter, till exempel projektägare, och att effektivisera och förenkla arbetet för projekthandläggarnas egen del.

Gruppens mandat och uppföljning av arbetet

Förslag på uppgifter till arbetsgruppen kommer vanligtvis från nätverket, eller på initiativ av gruppen själv. I båda fall kommuniceras och förankras gruppens förslag i hela nätverket, och i chefsforum, innan arbetsgruppen sätter igång. Arbetsgruppen behöver godkännande från både chefsforum och nätverket för att kunna gå vidare.

Under arbetets gång har deltagarna i arbetsgruppen regelbunden kontakt med varandra genom fysiska möten, telefonmöten eller mejl. Förslag processas och

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post/webbplats
Länsstyrelsen i xxxxxx län xxxxxx xxxxx xxx xx XXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX XX	XXXX-XXX XX XX (vxl)	XXXX-XXX XX XX (exp)	xxxx@xx.lst.se (exp) www.xx.lst.se

Datum
2012-09-24

Beteckning
(Lst Stockholms dnr)

godkänns internt i gruppen innan de skickas ut till hela nätverket för synpunkter. Utifrån inkomna kommentarer från nätverket gör arbetsgruppen eventuella justeringar och skickar ut på nytt tills det aktuella dokumentet kan ses som fullständigt. Arbetsgruppen brukar även presentera nya dokument på nätverksträffarna.

Genomfört under 2011-2012

Arbetsgruppen har hittills fokuserat på att ta fram olika mallar och dokument som är relaterade till redovisning av uppdraget.

- *Vägledning – för dig som söker projektmedel till insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck respektive Vägledning – för dig som handlägger projektmedel till insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck (2010).*
- *Mall för ansökan om projektmedel för förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck*
- *Mall för delrapport respektive slutrapport – projekt som har fått medel för förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck (ifylles av projektägare)*
- *Enkät – insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck inklusive insatser rörande gift mot sin vilja (ifylles av länsstyrelsernas handläggare, enkäten utgör underlaget för den samordnade delredovisning kring uppdraget om förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive insatser rörande gifta mot sin vilja, som sammanställs av Länsstyrelsen Östergötland och ska vara regeringen tillhanda den 15 december 2012).*

Resurser som har använts för gruppens arbete/aktiviteter

Arbetsgruppens kostnader utgörs av främst deltagarnas arbetstid samt resor och logi i samband med möten. I vissa fall har det även tillkommit kostnader för lokal och mat då vi inte har kunnat använda länsstyrelsernas egna lokaler. Respektive länsstyrelse har oftast ansvarat för sina egna kostnader, dock har Länsstyrelsen Östergötland, som har det nationella uppdraget kring heder, tagit ansvar för vissa gemensamma utgifter då vissa insatser har varit kopplade till de nationella insatserna.

Kort reflektion över gruppens arbete hittills

Arbetsgruppen bedömer själv att man fyller en funktion i det länsstyrelsegemensamma arbetet. Det finns behov av en mindre grupp som

Datum
2012-09-24

Beteckning
(Lst Stockholms dnr)

ansvarar för administrativa frågor då vi är 21 länsstyrelser som har samma uppdrag och förväntas samverka i denna fråga. I jämförelse med andra arbetsgrupper inom nätverket är gruppens uppdrag relativt tydligt då det handlar om att ta fram konkreta verktyg. Framtagna mallar och andra liknande dokument är resultatet av gruppens arbete.

Efter dec 2012

Arbetsgruppen fortsätter att ta sig an nya uppgifter utifrån nätverkets behov. Arbetet kommer liksom tidigare bestå av att ta fram nya dokument och mallar, till exempel till slutredovisningen av uppdraget 2014, men även uppdatera befintliga dokument.

Gruppens sammansättning

Deltagarna i gruppen ingår på eget intresse. Dock har Länsstyrelsen i Östergötland och Stockholms län setts som viktiga deltagare eftersom de har ansvar för det nationella uppdraget kring heder respektive Samordningsuppdraget, och det har varit viktigt att samordna dessa uppdrag med arbetsgruppens arbete.

Maya Wolinder, Länsstyrelsen Östergötland

Maria Tapani Ekholm, Länsstyrelsen Östergötland (vikarierande för Maya Wolinder)

Johan Viklund, Länsstyrelsen Östergötland

Lisa Lindström, Länsstyrelsen Norrbottens län

Maria Antonic, Länsstyrelsen i Västernorrland

Malina Andersson Lee, Länsstyrelsen i Skåne län

Maria-Pilar Reyes, Länsstyrelsen i Stockholms län

Redovisat av

Malina Andersson Lee, Länsstyrelsen i Skåne län
(Gruppens sammankallande)

Redovisning från temagrupp/arbetsgrupp

Datum
2012-09-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Gruppens namn/tema

HRV pojkar och män

Gruppens uppgift

Vid det länsstyrelsegemensamma mötet gällande hedersrelaterat förtryck och våld den 8 februari 2011 identifierades flera utvecklingsområden. *Hur länsstyrelserna på ett framgångsrikt sätt kan arbeta med hedersfrågan.* Under mötet enades deltagarna om att det behövdes fördjupning inom fyra specifika områden; administration, HBT, unga män och killar samt familj. Följaktligen skapades det fyra olika arbetsgrupper, bland annat en grupp som ska utveckla området som rör unga män och pojkar.

Varför unga män och pojkar? Under arbetet med vägledningen, *Våga göra skillnad* kom Länsstyrelsen Östergötland fram till att målgruppen pojkar och unga män är ett utforskat område som behöver utvecklas det saknades kunskap om pojkar och unga killars egen situation och deras dubbla roller. Arbetsgruppen diskuterade också att det finns få förebyggande insatser för unga män och pojkar inom hedersrelaterat våld och förtryck. Aktuella insatser för gruppen sätts främst in via behandlingshem och kriminalvården. Samt att i framtagandet av vägledningen kom Länsstyrelsen i Östergötland i kontakt med studier från Norge som visade på att antalet pojkar och unga män som hade sökt hjälp för egen utsatthet, hade ökat avsevärt efter att verksamheter börjat öppna upp för dessa samtal som riktade sig mot pojkars situation. Att fokusera på killar och unga män kan också vara ett sätt att komma vidare i arbetet även när det gäller flickor och unga kvinnor. Målgruppen och dess utsatthet i hedersrelaterade sammanhang har i liten utsträckning uppmärksammats i Sverige. Den dominerande bilden av pojkar och unga män är att de är förövare.

Gruppens mandat och uppföljning av arbetet

Gruppen har haft ett antal möten via kommunikationsprogrammet Lync och ett fysiskt möte, förutom vid de länsstyrelsegemensamma träffarna. De idéer och förslag som dykt upp har diskuterats i arbetsgruppen och sedan har förslag/arbetsupplägg presenterats vid de länsstyrelse gemensamma nätverksträffarna.

Rapportering till chefsforum sker genom Mona Hallström-Hjort.

Genomfört under 2011-2012

Under 2011, tog gruppen fram ett förslag på hur vi skulle kunna arbeta med frågan, det presenterades på nätverksmötet i maj.

Arbetsgruppens ambition var initialt väldigt omfattande, med följande upplägg;

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post/webbplats
Länsstyrelsen i xxxxxx län xxxxxx xxxxx xxx xx xxxxxxxx	xxxxxxxxxxxxxx xx	xxxx-xxx xx xx (vxl)	xxxx-xxx xx xx (exp)	xxxx@xx.lst.se (exp) www.xx.lst.se

Datum
2012-09-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

inventering och kartläggning, sammanställning, och nationell samordning. Det initiala arbetet påvisade behovet av kunskapsinsamling men att det var en för stor uppgift för att kunna hantera inom nuvarande uppdrag. Fokus skulle även ligga på genomförbarhet och framtagandet av praktiska metoder och verktyg.

Under arbetets gång fick Länsstyrelsen i Östergötland kännedom om en lärare som använt sig av Arkan Assads bok "Stjärnlösa nätter" i undervisningen. I anslutning till detta arbete fick eleverna träffa Arkan och ta del av hans berättelse. Med utgångspunkt i detta material valde gruppen att dels spela in en föreställning med Arkan Assad, där han berättar om sina upplevelser i samband med att han blev gift mot sin vilja i hemlandet. Och dels ge uppdrag till läraren, Anette Franzén, att dokumentera sitt arbetssätt, material och erfarenheter för att det ska kunna bli ett undervisningsstöd för andra aktörer som kommer i kontakt med pojkar/unga män i sitt arbete. Arbetet pågår med att färdigställa metodmaterialet för kopplat till Stjärnlösa nätter. Nästa steg är att spela in Devin Rexvid som kan sätta maskulinitet kopplat till heder i en mer övergripande kontext. Devin Rexvid är en forskare vid Umeå Universitet som deltagit i olika studier som specifikt tittat på pojkar och unga mäns situation i en hederskontext. Materialet kommer att testas av kriminalvården, folkhögskolor och socialtjänst. Därefter är det önskvärt att genomföra ett seminarium/konferens för att lansera materialet. För att sedan, när materialet är klart, kunna erbjuda skolor och andra verksamheter materialet.

Skolverket har tidigare haft uppdrag att utbilda rektorer och skolledare och uppdraget fortsätter under 2012 och 2013. En kontakt är tagen med skolverket för att få deltagarlistor på personer som gått/går utbildningen i landet. Vi har även inventerat vilka verksamheter som finns riktade till killar och unga män.

Resurser som har använts för gruppens arbete/aktiviteter

De resurser som arbetsgruppen har använts är främst i form av arbetstid. När det gäller inspelningen av Arkan Assad är det Länsstyrelsen i Östergötland tillsammans med Rikspolisstyrelsen (RPS) som har finansierat detta. RPS har ett informationsuppdrag kopplat till Brott i nära relationer där ingår även hedersrelaterat våld, inom ramen för detta uppdrag har RPS valt att samverka med Länsstyrelsen Östergötland. Utarbetande av metodmaterial finansieras av Länsstyrelsen Östergötland

Kort reflektion över gruppens arbete hittills

Att länsstyrelsen Östergötland har flera nationella uppdrag kopplat till heder har gett ett stöd till arbetsgruppens pågående arbetet. Deras resurser har möjliggjort inspelningen av Arkan Assad. Filmen och metodmaterialet är konkreta verktyg som skolorna och andra verksamheter kommer att få ta del av. Materialet är översatt till tio språk.

Datum
2012-09-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Efter dec 2012

Under 2013 är det tänkt att materialet kan spridas till skolor i landet och andra verksamheter som riktar sig till killar och unga män.

Gruppens sammansättning

Deltagarna har själv valt att ingår i gruppen:

Lisa Lindström, Länsstyrelsen i Norrbottens län

Juno Blom, Länsstyrelsen Östergötland

Peter Vittnavall, Länsstyrelsen i Kronoberg

Deepati Forsberg, Länsstyrelsen i Västra Götalands län (föräldraledig)

Redovisat av Lisa Lindström, Länsstyrelsen i Norrbotten

Länsstyrelserna

Redovisning från temagrupp/arbetsgruppDatum
2012-08-27Beteckning
Dnr 801-707-2012**Gruppens namn/tema**

Arbetsgruppen HBT - Heder

Gruppens uppgift

Arbetsgruppen skapades under 2011 med uppdrag att samla in och sammanställa kunskap om HBT-personer som lever i en hederskontext. Länsstyrelserna upplevde en kunskapsbrist kring målgruppen, både internt och hos externa verksamheter. Eftersom det fanns bristande kunskap hos oss som arbetar på länsstyrelserna beslutade gruppen att fokusera på att samla in den kunskap som finns samt att sprida den inom det länsstyrelsegemensamma nätverket.

Gruppens mandat och uppföljning av arbetet

Eftersom målgruppen är relativt osynlig och ouppmärksammas både inom forskning och hos de verksamheter som arbetar med utsatta har det varit viktigt att ge stort utrymme till att diskutera hur vi kan få mer kunskap om gruppen. Eventuella beslut fattas gemensamt av gruppen och vid behov förankras idéer hos Mona Hallström Hjort och Maria Backe som för informationen vidare till chefsforum. Vi använder oss framförallt av de länsstyrelsegemensamma nätverken för att dela med oss av ny kunskap och hur gruppen planerar arbetet framåt.

Genomfört under 2011-2012

För att samla in kunskap om målgruppen samt få kännedom om hur verksamheter arbetar riktat till målgruppen beslutade gruppen att bjuda in aktuella aktörer till en Hearing. Inför Hearingen samlade vi in information om vilka verksamheter som aktivt arbetar med målgruppen och bjöd in dessa att delta vid Hearingen. Ett tiotal verksamheter satt med under Hearingen som hölls en heldag i februari 2012. Syftet med Hearingen var att vi skulle få in information från flera aktörer på ett effektivt sätt. Vi sammanställde informationen och gjorde ett dokument där vi samlade samtliga utbildningserbjudanden från de olika aktörerna. Vi i gruppen upplevde att Hearing var en bra metod för att snabbt nå kunskap om en stor andel av de aktörer som riktar sig till målgruppen.

Resurser som har använts för gruppens arbete/aktiviteter

För att forma arbetet och planera aktiviteter har gruppen träffats i Stockholm vid fyra tillfällen under våren 2012, utöver dessa träffar har vi haft ett antal lync-möten. Kostnaderna för Hearingen belastade de nationella medlen för arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Kort reflektion över gruppens arbete hittills

Arbetet har hittills fokuserat på den interna samverkan med syfte att skapa en samsyn kring HBT-personers utsatthet.

Efter dec 2012

Under hösten 2012 har gruppen varit vilande på grund av personalomsättning inom ett stort antal av de länsstyrelser som finns representerade i gruppen. Det planeras dock för att återuppta arbetet i januari 2013.

Gruppens sammansättning

Elisabeth Edberg Karlsson, Länsstyrelsen Kalmar
Deepati Forsberg, Länsstyrelsen Västra Götaland
Hanna Netzell, Länsstyrelsen Västerbotten
Maya Wolinder, Länsstyrelsen Östergötland

Personerna som ingår i gruppen har valts in efter intresse för frågan.

Redovisat av

Hanna Netzell, Länsstyrelsen Västerbotten
Sammankallande för gruppen

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Sändlista

Gruppens namn/tema	Sammanhållande	länsstyrelse
Dokumentation och uppföljning	Maya Wollinder Malina Ögren	Östergötland Skåne
Hbt och heder	Hanna Netzell	Västerbotten
LAMP	Emma Stenberg-Ribeiro	Stockholm
Heder, pojkar och män	Lisa Lindström	Norrbottn
Metod och kompetensutveckling	Katarina Edlund	Stockholm
Arbete med familjer i en heders kontext	Isabel Persson	Värmland
Nationell samordning	M-Pilar Reyes	Stockholm
Skyddat boende	Roterar. Rapporteras av M-Pilar Reyes	Stockholm

Länsstyrelserna

Redovisning från temagrupp/arbetsgrupp

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Gruppens namn/tema

ARBETE MED FAMILJER I EN HEDERSKONTEXT

Gruppens uppgift

Gruppen skapades under 2011 i det länsstyrelsegemensamma nätverket mot hedersrelaterat våld och förtryck som en av flera viktiga uppgifter att undersöka olika delområden inom hedersrelaterat våld och förtryck i landet. Vad finns det för familjearbete och eller familjebehandling i Sverige och vilka är aktörerna som säger sig bedriva familjearbete/familjebehandling var några av de frågor vi ställde oss. Sker det i förebyggande syfte eller akut eller hur? Genomförandeplanen för gruppen i dess inledningsskede var att göra en litteratursökning inom området samt en kartläggning i landet med länsstyrelserna som informationskanaler. Därefter kunde gruppen välja ut vissa verksamheter att besöka och i ett sista skede dela med sig av kunskapen.

Gruppens mandat och uppföljning av arbetet

Gruppen har använt Lync som kommunikationsmedel och har försökt att anpassa mötestiderna så att en majoritet av medlemmarna har kunnat vara med. Förutom det har gruppen använt e-posten för att kommunicera. Minnesanteckningar från mötena har lagts ut på den gemensamma sharepointen. Gruppen har redovisat vad man kommit fram till vid HRV-nätverket och fått frågor och funderingar av det gemensamma nätverket att ta med sig.

Genomfört under 2011-2012

Sedan gruppen skapades under våren 2011 har gruppen haft möten fyra gånger under hösten 2011 (30/8, 21/9, 13/10 och 1/12) och fem möten hittills under 2012 (23/1, 9/2, 2/4, 8/5 och 20/8).

Gruppen insåg tidigt att det inte fanns resurser i tid inom gruppen för att genomföra en nationell kartläggning och enades om att projekthantera en forskare, dr Siv-Britt Björktomt, under ett drygt halvår på deltid för uppdraget. Gruppen är nöjd med att en extern utförare anställdes och har på så sätt fått en bredare bild av området. Insatsen finansierades av Länsstyrelsen Stockholms län.

Gruppen har haft regelbundna möten med Siv-Britt för att kunna vara delaktiga genom hela processen att kartlägga området. En förfrågan gick ut till samtliga kollegor inom länsstyrelserna om att uppge vilka de kände till som hade någon form av familjearbete/familjebehandling. Siv-Britt tog emot svaren och använde sig även av snöbollsmetoden för att hitta fler verksamheter. Ett frågeformulär där områdena personal, målgrupp, verksamhet, vid kännedom om våld/hot om våld, utvärdering och uppföljning samt samarbete/samverkan med andra parter gjordes och skickades ut. Även vissa intervjuer gjordes. Nu jobbar arbetsgruppen vidare med en sammanställning av kartläggningen som först kommer att presenteras som

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post/webbplats
Länsstyrelsen i xxxxxx län xxxxxx xxxxx xxx xx XXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX XX	XXXX-XXX XX XX (vxl)	XXXX-XXX XX XX (exp)	xxxx@xx.lst.se (exp) www.xx.lst.se

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

ett internt material för våra kollegor på länsstyrelserna vid nästa nätverkskonferens. Därefter kan tankar om framtida delprojekt växa fram i diskussion och även om att tillsammans med ytterligare material sammanställa en extern rapport.

Resurser som har använts för gruppens arbete/aktiviteter

Kompetensen bland projektgruppen har varit stor både om projektorganisation och om området HRV. Gruppen har haft 9 möten på minst en timme vardera samt att det varit förberedelsestid inför mötena. Till vissa tillfällen har det lämnats in skriftliga kommentarer från deltagarna inför mötet. Kostnaderna för mötesdeltagarna har tagits av respektive länsstyrelse och kostnaden för den som kartlade hade Länsstyrelsen Stockholm tagit.

Kort reflektion över gruppens arbete hittills

Det har varit bra att det funnits en extern forskare som gjort kartläggningen och att gruppen har fått fortlöpande resultat. I och med kartläggningen och de resultat som har tagits fram har gruppen kunnat diskutera de olika frågor som uppstår och hur man kan gå vidare. På kort sikt har gruppens arbete gett stöd till samordningen då vi har varit sju länsstyrelsen som har samarbetat och på lång sikt tror vi att kartläggningen kommer att ge stöd till vidare uppdrag inom HRV nätverket samt att vi samarbetar kring uppdrag.

Efter dec 2012

Gruppen har redan tankar om hur man vill gå vidare med resultatet från kartläggningen och kommer att presentera det interna materialet vid nästa nätverksmöte.

Gruppens sammansättning

Vid mötet där gruppen bildades fick man lista sig på området efter intresse och möjlighet. Deltagandet är frivilligt och glädjande har fler anslutit sig till gruppen under arbetets gång och för närvarande är representanter för länsstyrelserna i Värmland Isabel Persson, Västra Götaland Sophie Nilsson, Uppsala Elisabet Reimer, Östergötland Maria Tapani Ekholm, Jämtland Ingegärd Pettersson, Gävleborg Karin Sandgren och Stockholm Maria-Pilar Reyes.

Redovisat av

Isabel Persson, Länsstyrelsen i Värmland
Gruppens sammankallande

Länsstyrelserna**Redovisning från temagrupp/arbetsgrupp**

Datum 2012-09-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012**Gruppens namn/tema*****Stöd till utveckling av skyddat boende*****Gruppens uppgift**

Gruppen bildades 2006 i samband med att Länsstyrelserna i Skåne län, Stockholms län och Västra Götalands län fick ett gemensamt regeringsuppdrag om att ge stöd till uppbyggnad och utveckling av skyddat boende för hedersvåldutsatta över hela landet. Gruppens uppgift är att kartlägga behov och tillgång av skyddat boende, årligen fördela statsbidrag, tillhandahålla information, följa upp hur befintliga platser används och ge stöd till kvalitetsutveckling.

Gruppens mandat och uppföljning av arbetet

Gruppen arbetar på uppdrag av och bereder beslut till respektive beslutsfattande enhetschef. Gruppen följer upp utvecklingen av skyddat boende över hela landet, identifierar behov av och utarbetar förslag till insatser, föreslår prioriteringar och tillhandahåller grundinformation till socialtjänsten, andra myndigheter, våldutsatta och allmänheten utifrån efterfråga. Gruppen håller en tät kontakt med olika relevanta aktörer både bland myndigheter och bland intresseorganisationer på fältet. Gruppen informerar övriga länsstyrelser via e-post och vid nätverksträffar. Inom ramen för handläggning av bidragsansökningar för gruppen en dialog med de berörda länsstyrelser kring ansökningar som kommer från aktörer från andra än storstadslänen. Beslut kommuniceras direkt till dem sökande via vanlig post och till övriga intresserade via socialnyhetsbrev, webbnötidis och pressmeddelande.

Genomfört under 2011-2012

Under 2011 sammanställdes resultatet av en nationell kartläggning av skyddat boende som gruppen påbörjade 2010. Resultatet publicerades i dels en delrapport dels en slutrapport. Ett flertal spridningsaktiviteter och mediakontakter ägde rum i anslutning till rapporternas publicering. I övrigt så fördelade gruppen statsbidrag för knappt 2,5 miljoner kr i utvecklingsstöd till 11 olika aktörer över hela landet. Under 2012 har gruppen kommit överens om riktlinjer, och förberett beslut om fördelning av statsbidrag för 2012.

Gruppen medverkar sedan våren 2012 med en person per storstadslänsstyrelse i Socialstyrelsens referensgrupp för regeringsuppdraget om att definiera begreppet skyddat boende, ta fram kvalitetsindikatorer och ta fram en vägledning gällande skyddat boende för kvinnor utsatta för mäns våld, personer utsatta för våld i nära relationer och barn som bevittnat våld.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post/webbplats
Länsstyrelsen i xxxxxx län xxxxxx xxxxx xxx xx XXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXX XX	XXXX-XXX XX XX (vxl)	XXXX-XXX XX XX (exp)	xxxx@xx.lst.se (exp) www.xx.lst.se

Datum 2012-09-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012**Resurser som har använts för gruppens arbete/aktiviteter**

Gruppens arbete har finansierats med medel anvisade av Regeringen var för sig till Länsstyrelserna i Skåne, Stockholm och Västra Götalands län för stöd av insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck 2011 och 2012. Ur dessa medel har länsstyrelserna gemensamt finansierat fördelningen av statsbidrag för stöd till utveckling av skyddat boende till olika aktörer över hela landet. Den nationella kartläggningen av skyddat boende och publiceringen av del- och slutrapporten har finansierats av Länsstyrelsen i Stockholms län.

Kort reflektion över gruppens arbete hittills

Gruppens insatser kan följas i upp i konkreta resultat. Stödet till uppbyggnad av skyddat boende har medfört att antalet platser för personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck har mer än dubblats på några få år. Gruppen har också tagit fram underlag för att lyfta upp och föra en dialog med beslutsfattare kring de skyddade boendenas kvalitetsutveckling och långsiktiga finansiering samt om behov av differentiering framöver för att bättre svara upp mot behoven. Frågorna är uppe nu på agendan och har resulterat i bl a nya regeringsuppdrag till olika myndigheter.

Efter dec 2012

Gruppen fortsätter sitt arbete utan några större förändringar fram till 2015.

Gruppens sammansättning

Gruppen består av de handläggare/utvecklingsledare som på respektive länsstyrelse svarar för uppdraget att ge stöd till uppbyggand och utveckling v skyddat boende för personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Gruppens sammansättning har varierat något över tid. För närvarande består gruppen av Katarina Tümer och Malina Lee Andersson från Länsstyrelsen i Skåne, Maria Pilar Reyes från Länsstyrelsen i Stockholm och Deepati Forsberg, Katarina Björkgren och Sophie Nilsson från Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Redovisat av

Maria-Pilar Reyes
Länsstyrelsen i Stockholms

Länsstyrelserna

Redovisning från temagrupp/arbetsgrupp

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Gruppens namn/tema

Samordningsgrupp för länsstyrelsernas uppdrag inom Mäns våld mot kvinnor och Våld i nära relationer

Gruppens uppgift

Gruppen skapades på initiativ av länsstyrelsernas nätverk för arbetet mot våld i nära relationer bekräftades av länsstyrelsernas Chefsforum för Socialhållbarhet hösten 2011. Gruppen har följande uppgifter:

- Identifiera samordningsmöjligheter och samordningsbehov mellan länsstyrelsernas uppdrag inom Våld i nära relationer – inklusive Hedersrelaterat våld och förtryck – samt Prostitution och Människohandel för sexuella ändamål
- Undersöka behov av och möjligheter till samt, ta fram förslag på långsiktiga strukturer för nationell samordning av länsstyrelsernas arbete med uppdrag inom Våld i nära relationer – inklusive hedersrelaterat våld och förtryck – samt Prostitution och människohandel för sexuella ändamål
- Vara referensgrupp för Länsstyrelsen i Stockholm inför sammanställande av en nationell redovisning av länsstyrelsernas stöd till samordning 2011 - 2014
- Främja och ge stöd till samordning av de olika arbets/temagruppernas insatser och aktiviteter (utbildningar, träffar, utåtriktad kommunikation, dokumentation, med mera)

Gruppens mandat och uppföljning av arbetet

Gruppen redovisar sitt arbete kontinuerligt på länsstyrelsernas nätverksmöten. Minnesanteckningar från möten och e vanna relevant dokumentation läggs på länsstyrelsernas sharepoint Gruppen delger planer och hämtar in förslag och synpunkter från nätverken. Om konkreta förslag utformas som kan innebära ett beslut lyfts förslaget upp av enhetschefen Maria Backe på Länsstyrelsen i Stockholm till ledningen för berörda länsstyrelse(er) och därefter till länsstyrelsernas Chefsforum för social hållbarhet.

Genomfört under 2011-2012

Gruppen har:

- haft 9 möten av vilka merparten har hållits online. Minnesanteckningarna har lagts ut fortlöpande på länsstyrelsernas gemensamma share-point.
- identifierat ett antal samordningsområden
- tagit fram ett förslag till samordnad information som är under diskussion
- granskat förslag och lämnat synpunkter till Länsstyrelsen i Stockholms enkät för insamling av underlag för den nationella delrapporten om länsstyrelsernas stöd till samordning 2011-2012.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post/webbplats
Länsstyrelsen i xxxxxx län xxxxxx xxxxx xxx xx XXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX XX	XXXX-XXX XX XX (vxl)	XXXX-XXX XX XX (exp)	xxxx@xx.lst.se (exp) www.xx.lst.se

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

- Granskat och lämnat synpunkter vid flertalet avstämmningstillfällen under Länsstyrelsen i Stockholms arbete med framställningen av en samlad nationell delrapport om länsstyrelsernas arbete med stöd till samordning av insatser mot mäns våld mot kvinnor.

Resurser som har använts för gruppens arbete/aktiviteter

Arbetet har genomfört inom befintlig budget (medel anvisade av Regeringen för stöd till samordning, enligt regleringsbrevet 2011 och 2012).
Gruppmedlemmarnas kompetens har varit en viktig resurs i gruppens arbete.

Kort reflektion över gruppens arbete hittills

Gruppen har präglats av stort engagemang i frågorna från gruppens medlemmar som tillsammans besitter en gedigen och månsidigt kompetens. En svårighet har varit däremot att hitta gemensamma mötestider. Det har varit få möten då samtliga medlemmar har varit med. Det har gjort arbetet lite tungrott då särskilda avstämmningar har fått ordnas på annan tid för dem av gruppens medlemmar som inte kunnat vara med på något uppsatt möte.

Efter dec 2012

Gruppen fortsätter sitt arbete fram till dec 2014. Under 2013 kommer gruppen att bland annat arbeta vidare med stöd till utveckling av samordnad information samt med stöd till samordningen av nätverkens, arbets- och temagruppernas arbete prioriteras.

Gruppens sammansättning

För att gruppen ska kunna fylla sin uppgift är det viktigt att samtliga övriga tema/arbetsgrupper inom nätverket VINR, nätverket HEDER och nätverket LAMP (Länsstyrelsernas arbete mot Prostitution och Människohandel för sexuella ändamål) är representerade i gruppen, vilket har också uppnåtts. Gruppens sammansättning framgår av nedanstående tabell

Namn	Länsstyrelse	Ingår också i arbets/temagrupp
Katarina Tümer	Skåne	<i>Skyddat boende</i>
Katarina Björkgren från januari 2012	Västra Götaland	<i>Kompetens- och Metodstöd samt Skyddat boende</i>
Maria Antonic till augusti 2012	Västernorrland	<i>Arbete med familjen samt Dokumentation och uppföljning</i>
Maya Wollinder till maj 2012	Östergötland	<i>HBT-Heder samt Dokumentation och uppföljning</i>

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Maria Tapani- Enholm fr juni 2012	Östergötland	<i>Dokumentation och uppföljning</i>
Lisa Lindström	Norrbottn	<i>Dokumentation och uppföljning samt Heder, Pojkar och män</i>
Ingegärd Pettersson	Jämtland	<i>Arbete med familjen</i>
Emma Stenberg- Ribeiro	Stockholm	<i>Sammanställande för nätverket LAMP</i>
Maria-Pilar Reyes	Stockholm	<i>Dokumentation och uppföljning, Skyddat Boende samt Arbete med familjen</i>
Hanna Kejerhag- Oldenmark från september 2012	Västernorrland	<i>Arbete med familjen</i>

Redovisat av
Maria-Pilar Reyes
gruppens sammankallande

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Sändlista

Gruppens namn/tema	Samman kallande	länsstyrelse
Dokumentation och uppföljning	Maya Wollinder Malina Ögren	Östergötland Skåne
Hbt och heder	Hanna Netzell	Västerbotten
LAMP	Emma Stenberg-Ribeiro	Stockholm
Heder, pojkar och män	Lisa Lindström	Norrbotten
Metod och kompetensutveckling	Katarina Edlund	Stockholm
Arbete med familjer i en heders kontext	Isabel Persson	Värmland
Nationell samordning	M-Pilar Reyes	Stockholm
Skyddat boende	Roterar. Rapporteras av M-Pilar Reyes	Stockholm

Länsstyrelserna

Redovisning från temagrupp/arbetsgrupp

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Gruppens namn/tema

Arbetsgruppen för kompetens och metodstöd

Gruppens uppgift

Länsstyrelsernas arbetsgrupp skapades för att stödja samordningen vid genomförande av länsstyrelsernas och Socialstyrelsens gemensamma uppdrag att utveckla nationellt och regionalt kompetens och metodstöd till kommuner och ideella. Syftet är att bidra till att länsstyrelsernas regionala kompetens och metodstöd ska vara likartat i landet och samtidigt ta hänsyn till regionala förutsättningar och behov.

Arbetsgruppens uppgift är att lyfta idéer och synpunkter från länsstyrelsenätverket VINR (våld i nära relation) om kompetens och metodstödet regionalt och nationellt om vilka delar av uppdraget som kan samordnas och hur.

Arbetsgruppen är en länk mellan länsstyrelsernas utvecklingsledare inom nätverket våld i nära relation och den myndighetsgemensamma arbetsgruppen (där Socialstyrelsen ingår) för uppdraget. Gruppen fungerar även som en länk till länsstyrelsernas chefsforum.

Arbetsgruppen ingår i den myndighetsgemensamma arbetsgruppen för att:

- planera fortbildning för våra utvecklingsledare med utgångspunkt från bland annat Socialstyrelsens publikationer samt egna publikationer
- ge råd till Socialstyrelsen om frågor som rör länsstyrelsernas arbete med uppdraget
- via länsstyrelsernas nätverk VINR följa utvecklingen av arbetet i samtliga län
- utveckla och revidera länsstyrelsernas och Socialstyrelsens gemensamma genomförandeplan
- bistå Socialstyrelsens projektledare i planeringen av nationella referensgruppsmöten
- bistå enheten för statsbidrag, SoS vid framtagande av bl a ansökningsmallar (för ansökan), mall för yttrande från länsstyrelserna Socialstyrelsen
- ge synpunkter på den del av Socialstyrelsens rapportering till Regeringskansliet som rör utveckling av kompetensstödet.

Gruppens mandat och uppföljning av arbetet

Arbetsgruppens deltagare har utsetts av länsstyrelsens nätverk VINR med mandat från länsstyrelsernas chefsforum.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post/webbplats
Länsstyrelsen i xxxxxx län xxxxxx xxxxx xxx xx XXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX XX	XXXX-XXX XX XX (vxl)	XXXX-XXX XX XX (exp)	xxxx@xx.lst.se (exp) www.xx.lst.se

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

De idéer och förslag som dyker upp eller kommer till arbetsgruppen processas genom länsstyrelsernas nätverk VINR samt genom chefsforums representanter för sakområdet våld i nära relation. Om frågan gäller något där även Socialstyrelsen är involverad processas förslaget i den myndighetsgemensamma arbetsgruppen samt i styrgruppen för uppdraget.

Länsstyrelsernas nätverk VINR görs delaktiga och får ta del av förslag från arbetsgruppen och nätverket har möjlighet att lämna synpunkter vid länsstyrelsernas nätverksmöten. Om ett förslag uppkommer under ett nätverksmöte kan arbetsgruppen ges i uppdrag att ta fram ett underlag som nätverket får lämna synpunkter på. När ett förslag uppkommer sker en parallell process med representanterna från chefsforum.

Chefsforum fattar beslut om frågor som främst rör länsstyrelserna och Socialstyrelsen fattar beslut i frågor som rör statsbidraget och nationellt kompetensstöd till Länsstyrelserna.

Arbetsgruppens arbete och aktiviteter kommuniceras via e:post till nätverket och till chefsforum genom Maria Backe Länsstyrelsen i Stockholm. Efter arbetsmöte skickas en kort redogörelse med de viktigaste punkterna för mötet via e:post till länsstyrelsernas nätverk VINR.

Minnesanteckningar till nätverket från den myndighetsgemensamma arbetsgruppen läggs ut på sharepoint.

Genomfört under 2011-2012

Under våren 2012 har arbetsgruppen ägnat mycket tid att diskutera och tolka uppdraget i samråd med länsstyrelsernas nätverk och med den myndighetsgemensamma arbetsgruppen.

Arbetsgruppen har genomfört möte ungefär en gång varje månad samt ett möte varje månad i den myndighetsgemensamma arbetsgruppen. Vid tre tillfällen har länsstyrelsernas nätverk VINR träffats och en av punkterna har, vid varje tillfälle, rört uppdraget.

Mötena har lett till följande aktiviteter i arbetsgruppen:

- Deltagit vid framtagande av den myndighetsgemensamma genomförandeplanen för uppdraget, som har avrapporterats till socialdepartementet. Planen kommer att uppdateras kontinuerligt under uppdragsperioden.

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

- Medverkat i planeringen av Socialstyrelsens utbildningsdagar för länsstyrelsens utvecklingsledare.
- Tagit fram extern information till länsstyrelsernas webbsidor om uppdraget att erbjuda regionalt kompetens och metodstöd till kommuner och ideella föreningar.
- Tagit fram underlag till chefsforum för stöd till rekrytering av utvecklingsledare för uppdraget.
- Inventerat utvecklingsledarnas kompetens för att kunna ta tillvara den i det fortsatta arbetet.
- Bidragit med synpunkter om hur kommunikationen mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen kan utvecklas avseende statsbidragen

Andra aktiviteter som är påbörjade och inte avslutade är:

- En kommunikationsplan för länsstyrelsernas och Socialstyrelsens externa kommunikation till uppdragets målgrupper utarbetas, med ledning av Socialstyrelsen.
- Utarbeta en myndighetsgemensam kommunikationsplan för den interna kommunikationen mellan myndigheterna samt se över hur länsstyrelsernas interna kommunikation kan förbättras.
- Arbetsgruppen ska ta fram ett förslag på hur vi kan tillhandahålla digitalt kompetens- och metodstöd till kommunerna.
- Medverka vid framtagande av mall för länsstyrelsernas yttrande över statsbidragsansökningarna samt redovisning av länsstyrelsernas arbete i respektive region, lämna synpunkter på information från Socialstyrelsen om utlysningen av utvecklingsmedel samt mallar och anvisningar för utlysningen av statsbidrag.

Reflektioner kring resultatet

Vi tycker att resultatet kring våra insatser som redogjorts ovan hittills har varit gott. Samverkan i den myndighetsgemensamma gruppen har lett till att uppdraget har planerats grundligt. Det torde ge en stabil utgångspunkt när vi ska genomföra uppdraget ute i länen. Den genomförande plan som togs fram gemensamt är därutöver realistisk.

Resurser som har använts för gruppens arbete/aktiviteter

Alla sammanträden under året har varit förlagda till Stockholm. De länsstyrelser som ingår i arbetsgruppen ombesörjer själva de omkostnader som uppstår i samband med möten och resor. Den sammanlagda arbetstiden, för respektive deltagare i arbetsgruppen, uppgår till drygt fyra veckor under året t o m september 2012.

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Kort reflektion över gruppens arbete hittills

En av arbetsgruppens funktioner är att vara ett stöd att kommunicera viktig information och att fånga upp synpunkter/förslag mellan olika grupper och nivåer i uppdraget.

Här kan vi se att det finns behov att tydliggöra de kommunikationskanaler som ska gälla för uppdraget vad gäller när, var, hur och till vem som information ska kommuniceras.

Efter dec 2012

Länsstyrelsens interna arbetsgrupp samt den myndighetsgemensamma arbetsgruppen ska vara verksamma under hela uppdragsperioden 2012-2014

Gruppens sammansättning

I arbetsgruppen ingår från länsstyrelserna (oktober 2012)
Katarina Edlund, Länsstyrelsen i Stockholms län,
Kerstin Bergman, Länsstyrelsen i Dalarnas län,
Hanna Netzell, Länsstyrelsen i Västerbottens län,
Peter Vittnavall, Länsstyrelsen i Kronobergs län,
Maha Eichoue, Länsstyrelsen i Östergötland,
Katarina Björkgren, Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Redovisat av

Katarina Edlund Länsstyrelsen i Stockholms län
Gruppens sammankallande

Tillsammans med övriga deltagare i arbetsgruppen

Datum
2012-08-27

Beteckning
Dnr 801-707-2012

Sändlista

Gruppens namn/tema	Samman kallande	länsstyrelse
Dokumentation och uppföljning	Maya Wollinder Malina Ögren	Östergötland Skåne
Hbt och heder	Hanna Netzell	Västerbotten
LAMP	Emma Stenberg-Ribeiro	Stockholm
Heder, pojkar och män	Lisa Lindström	Norrbottn
Metod och kompetensutveckling	Katarina Edlund	Stockholm
Arbete med familjer i en heders kontext	Isabel Persson	Värmland
Nationell samordning	M-Pilar Reyes	Stockholm
Skyddat boende	Roterar. Rapporteras av M-Pilar Reyes	Stockholm

Länssstyrelserna

Förslag att utveckla en nationell strategi för arbete mot mäns våld mot kvinnor

Länssstyrelserna, december 2011

Länssstyrelserna vill med denna skrivelse lyfta fram behovet av en nationell strategi för att bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer.

Bakgrund

Arbetet mot våld i nära relationer har haft en hög prioritet de senaste åren. Genom regeringens handlingsplan för arbetet mot mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer 2007-2010 har ett flertal berörda myndigheter och frivilliga organisationer involverats och arbetet har utvecklats på nationell, regional och lokal nivå. Ytterligare ett antal nationella handlingsplaner har tagits fram bland andra en handlingsplan för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja, regeringens skrivelse 2009/10:229. I utvärderingar framgår att vi har kommit en bit på väg, men att det fortfarande finns brister som behöver åtgärdas. I regeringens skrivelse 2011/12:3 om jämställdhetspolitikens inriktning 2011-2014 är arbetet att bekämpa mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, våld i samkönade relationer samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål fortsatt högt prioriterat.

Mäns våld mot kvinnor är ett sammansatt och komplext problem. En kvinna som utsätts för hot och våld befinner sig ofta i en mycket sårbar och utsatt situation och kan därför behöva samhällets stöd på olika sätt. Det våld som utövas i nära relationer eller mot en närstående är inte sällan systematiskt och kontinuerligt. Särskilt om det finns barn i familjen kan det vara svårt för den utsatta kvinnan att på egen hand ta sig ur relationen. Liknande problematik förekommer när det är fråga om hedersrelaterat våld. Denna typ av våld begås av en närstående, men har särskilda kännetecken. Våldet utövas ofta kollektivt och det kan finnas flera förövare av båda könen. För de barn som tvingar växa upp i dessa miljöer följer stor otrygghet. De kan själva ha blivit utsatta för våld eller tvingats bevittna våldet. De kan också behöva leva skyddade och under stark press om hot och våld under långa perioder. Våldet

Länsstyrelserna föreslår att regeringen använder en liknande struktur och arbetssätt som föregått framtagandet av den nationella strategin inom ANDT-området. Det bör bildas ett departementsövergripande sekretariat samt ett forskarnätverk på nationell nivå i syfte att säkra hållbarheten i de åtgärder som har genomförts. Den struktur som byggts upp inom ANDT-området, med en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopning-, tobakspolitiken har tagits emot positivt av samtliga aktörer. Strategin och målen är ett viktigt verktyg i det fortsatta arbetet.

1. Förslag – Utveckla en nationellt övergripande strategi för arbetet mot våld i nära relation

Länsstyrelserna föreslår att: Regeringen tillsätter en utredning/arbetsgrupp för att utveckla en samlad nationell strategi mot våld i nära relationer. Länsstyrelserna anser att strategin bland annat bör:

- innehålla tydliga och mätbara långsiktiga mål och delmål samt indikatorer för uppföljning av dem
- omfatta både utsatta för våld och utövare av våld i nära relation, i alla åldrar, i beskrivningen och avgränsningen av den primära målgruppen
- inkludera såväl det primärpreventiva arbetet som det sekundärpreventiva arbetet på området.

För Länsstyrelserna

Inger Eriksson

Länsråd i Dalarnas län

Länsstyrelsens rapportserie

Utkomna rapporter under 2012

1. Väggmossan avslöjar spridning av metaller – provtagning 2010 i Stockholms län, *avdelningen för miljö*
2. Arkeologiskt program för Stockholms län, *avdelningen för miljö*
3. Uppföljning av polismästarnas chefsråd i Stockholms län, *avdelningen för social utveckling*
4. Värna, vårda, visa – ett program för bättre förvaltning och nyttjande av skyddade naturområden i Stockholms län 2012-2021, *avdelningen för miljö*
5. Kartering av limniska naturvärden – Lovön, Kårsön och Fågelön med flera öar 2011, *avdelningen för miljö*
6. Rekreationsanalys – Lovön - Kårsön med omgivande öar, *avdelningen för miljö*
7. Inventering av potentiellt värdefulla ängs- och betesmarker på Lovön 2011, *avdelningen för miljö*
8. Försumningsläget i Stockholms läns sjöar – plan för åtgärder 2011-2015, *avdelningen för miljö*
9. Innovationsstödjande aktörer i Stockholmsregionen, *avdelningen för tillväxt*
10. Klimat- och energistrategi för Stockholms län, *avdelningen för miljö*
11. Makrofyter i Mälaren 2011, *avdelningen för miljö*
12. Styrel i Stockholms län – planeringsprocessen 2011, *avdelningen för samhällsskydd och beredskap*
13. Regional miljöövervakning av grundvatten påverkat av jordbruk och/eller tätort, *avdelningen för miljö*
14. Unga som varken arbetar eller studerar – så många är de i Stockholmsregionen, *avdelningen för tillväxt*
15. Mjukbottenfauna i Stockholms skärgård – regional miljöövervakning 2011, *avdelningen för miljö*
16. Läget i länet – bostadsmarknaden i Stockholms län 2012, *avdelningen för social utveckling*
17. Infrastrukturens och bostädernas betydelse för innovation och tillväxt i Stockholmsregionen, *avdelningen för tillväxt*
18. Bostadsmarknadsenkäten Stockholms län 2012, *avdelningen för social utveckling*
19. Heroiska män och pålästa kvinnor – en förstudie av det företagsfrämjande systemet i Stockholms län, *avdelningen för tillväxt*
20. Växtplankton i 33 sjöar i Västmanlands, Stockholms och Dalarnas län 2011 – klassificering av ekologisk status, *avdelningen för miljö*
21. Det slutar inte vid 65 – en rapport om äldre våldsutsatta kvinnor, *avdelningen för social utveckling*
22. Överdäckningar – en kunskapsöversikt, *avdelningen för samhällsskydd och beredskap*
23. Fågelskär i Mälaren 2012, *avdelningen för miljö*
24. En GPS för Stockholmsregionens innovationssystem, *avdelningen för tillväxt*

25. Internationella exempel på regionalt innovationsarbete, *avdelningen för tillväxt*
26. Stockholm 2013 – full fart framåt!, *avdelningen för tillväxt*
27. Barn utsatta för människohandel – en nationell kartläggning, *avdelningen för social utveckling*
28. Risk- och sårbarhetsanalys 2012 – klarar Stockholms län krisen?, *avdelningen för samhällsskydd och beredskap*
29. "Stockholms fiskmarknad" – delrapport, kartläggning, *avdelningen för landsbygd*
30. Samordning för kvinnofrid – länsstyrelsernas stöd till insatser 2011–2012, *avdelningen för social utveckling*

”

Länsstyrelsen arbetar för att Stockholmsregionen ska vara attraktiv att leva, studera, arbeta och utveckla företag i.

*Mer information kan du få av Länsstyrelsens
avdelning för social utveckling
Tfn: 08- 785 40 00 (vxl)*

*Rapporten finns endast som pdf på vår webbplats
www.lansstyrelsen.se/stockholm/publikationer
ISBN 978-91-7281-521-6*

Adress

*Länsstyrelsen i Stockholms län
Hantverkargatan 29
Box 22 067
104 22 Stockholm
Tfn: 08- 785 40 00 (vxl)
www.lansstyrelsen.se/stockholm*